

ЗАСНОВНИКИ:

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

Головний редактор

д-р наук з фіз. виховання та спорту, проф.

Юрій БРІСКІН

Заступник головного редактора

канд. пед. наук, проф. Михайло ЛИНЕЦЬ

Науковий консультант

д-р пед. наук, проф. Євген ПРИСТУПА

Редакційна колегія:

Сергій БУБКА, *канд. пед. наук,*

почесний доктор ЛДУФК, президент НОК України

Андрій ВОВКАНИЧ, *канд. біол. наук, доц. (ЛДУФК)*

Любомир ВОВКАНИЧ, *канд. біол. наук, доц. (ЛДУФК)*

Богдан ВІНОГРАДСЬКИЙ, *канд. пед. наук, доц. (ЛДУФК)*

Мирослав ДУТЧАК, *д-р наук з фіз. виховання та спорту, проф. (НУФВіСУ)*

Ольга ЖДАНОВА, *канд. пед. наук, проф. (ЛДУФК)*

Станіслав ЗАБОРНЯК, *д-р габіліт. (Жешув, Польща)*

Ігор ЗАНЕВСЬКИЙ, *д-р техн. наук, проф. (ЛДУФК)*

Андрій КУХТІЙ, *канд. наук з фіз. виховання та спорту, доц. (ЛДУФК)*

Анатолій МАГЛЮВАНІЙ, *д-р біол. наук, проф. (ЛНМУ ім. Данила Галицького)*

Федір МУЗИКА, *канд. біол. наук, доц. (ЛДУФК)*

Юрій ПЕТРИШИН, *канд. пед. наук, доц. (ЛДУФК)*

Тетяна ПОЛЯКОВА, *д-р пед. наук, проф. (Мінськ, Білорусь)*

Віктор ПЯТКОВ, *д-р наук з фіз. виховання та спорту, проф. (ЛДУФК)*

Ольга РОМАНЧУК, *канд. філол. наук, доц. (ЛДУФК)*

Ірина СВИСТЕЛЬНИК, *канд. наук з фіз. виховання та спорту, (ЛДУФК)*

Наталія СТЕПАНЧЕНКО, *канд. пед. наук, доц. (ЛДУФК)*

Валерій СУШКЕВИЧ, *почесний доктор ЛДУФК, президент НКСІ України*

Володимир ТРАЧ, *канд. біол. наук, проф. (ЛДУФК)*

Володимир ШЕВАГА, *д-р мед. наук, проф. (ЛНМУ ім. Данила Галицького)*

Богдан ШИЯН, *д-р пед. наук, проф. (ТНПУ, м. Тернопіль; ЛДУФК)*

Олена ШИЯН, *д-р наук з держ. упр., доц. (ЛДУФК)*

Євген ЯРЕМКО, *д-р мед. наук, проф. (ЛДУФК)*

Відповідальний секретар Оксана БОРИС

Фахове видання ВАК України (постанова президії ВАК України № 1-05/2 від 23.02.2011 р.)

Рекомендовано до друку вченою радою ЛДУФК (протокол № 1 від 2.10.2012 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ 15693-4165 Р від 18.08.2009 р.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: вул. Костюшка, 11, к. 136, м. Львів, 79000 тел. (032) 261-59-90

ЗМІСТ

• ІСТОРИЧНІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ПРАВОВІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ГУМАНІСТИЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

ПРИСТУПА Євгеній, БРІСКІН Юрій, ПІТИН Мар'ян, БЛАВТ Оксана.

Вирішення проблем сучасної молоді засобами олімпійської освіти.....3

• ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ, МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

БОДНАР Іванна

Актуальні проблеми процесу фізичного виховання студентів.....10

• ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ, МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНІВ

БРІСКІН Юрій, ПІТИН Мар'ян, БЛАВТ Оксана

Диференціація техніко-тактичної підготовки спортсменів в ігрових командних видах спорту як напрям наукових досліджень.....16

ПІТИН Мар'ян, БРІСКІН Юрій, ЗАДОРЖНА Ольга.

Теоретична підготовка у фехтуванні: стан і перспективи досліджень.....23

ХОХЛА Алла, ЛИНЕЦЬ Михайло

Взаємозв'язок техніко-тактичних дій і фізичної підготовленості кваліфікованих фехтувальників-шпажистів.....29

ЧОРНОБАЙ Ігор, МАТВІЯС Ольга.

Аналіз виконання передач м'яча чемпіонами світу з футболу 1970 – 2010 років.....35

• ДИТЯЧИЙ ТА ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИЙ СПОРТ

ХІМЕНЕС Христина, ЛИНЕЦЬ Михайло

Структура фізичної підготовленості спортсменів-орієнтувальників на етапі попередньої базової підготовки.....41

• ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЖАРСЬКА Наталія

Зміни функціонального стану серцево-судинної системи в осіб з ішемічною хворобою серця під впливом засобів фізичної реабілітації.....47

• ПІДГОТОВКА КАДРІВ

З ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ, ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

ШИЯН Олена, СЛИВКА Євгенія

Професійний розвиток вчителів фізичної культури для промоції здоров'я в школі.....52

*** ЗНАКОВІ ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ**

БУСОЛ Василь, ДЬОМІНА Олена, БУСОЛ Вероніка

Вадим Андрієвський – видатна постать українського спорту.....58

! Інформаційні матеріали

© Львівський державний університет фізичної культури, 2012

PHYSICAL ACTIVITY, HEALTH AND SPORT

Scientific Journal

№ 3 (9)

Issued 4 times per year

Founded in July 2010

FOUNDERS:

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE,
YOUTH AND SPORTS OF UKRAINE

LVIV STATE UNIVERSITY
OF PHYSICAL CULTURE

Chief Editor

Doctor of Science, professor **Yurii BRISKIN**

Deputy Chief Editor

Candidate of Science, professor **Mykhailo LYNETS**

Scientific Tutor

Doctor of Science, professor **Yevhen PRYSTUPA**

Editorial Board:

Serhii BUBKA, Candidate of Science, Honorary Doctor,
President of the Ukrainian National Olympic Committee

Andrii VOVKANYCH, Candidate of Science,
associate professor

Liubomyr VOVKANYCH, Candidate of Science,
associate professor

Bohdan VYNOHRADSKYI, Candidate of Science,
associate professor

Myroslav DUTCHAK, Doctor of Science, professor

Olha ZHDANOVA, Candidate of Science, professor

Stanislav ZABORNIK, Doctor of Science

Ihor ZANEVSKYI, Doctor of Science, professor

Andrii KUKHTIL, Candidate of Science,
associate professor

Anatolii MAHLIOVANYI, Doctor of Science, professor

Fedir MUZYKA, Candidate of Science,
associate professor

Yurii PETRYSHYN, Candidate of Science,
associate professor

Tetiana POLIAKOVA, Doctor of Science, professor

Viktor PIATKOV, Doctor of Science, professor

Olha ROMANCHUK, Candidate of Science,
associate professor

Iryna SVISTEL'NYK, Candidate of Science

Natalia STEPANCHENKO, Candidate of Science,
associate professor

Valerii SUSHKEVYCH, Honorary Doctor, President
of the Ukrainian National Paralympic Committee

Volodymyr TRACH, Candidate of Science,
associate professor

Volodymyr SHEVAHA, Doctor of Science, professor

Bohdan SHYIAN, Doctor of Science, professor

Olena SHYIAN, Doctor of Science,
associate professor

Yevhen YAREMKO, Doctor of Science, professor

Executive Secretary Oksana BORYS

A specialist edition

of Higher Certification Commission of Ukraine

Approved by Academic Council (minutes № 1, 2.10.2012)

Certificate of State Registration for print mass media

KB 15693-4165 P, 18 August 2009

EDITORIAL OFFICE: 11 Kostyushko str., r. 136, Lviv, 79000,
phone (032) 261-59-90

CONTENTS

• HISTORIC, ORGANIZATIONAL, LAW, SOCIAL AND HUMANITARIAN ASPECTS OF PHYSICAL TRAINING AND SPORT

PRYSTUPA Eugeniy, BRISKIN Yuriy,

PITYN Maryan, BLAVT Oksana

The role of olympic education in solving problems
of modern generation.....3

• THEORETICAL AND METHODOLOGICAL, MEDICAL AND BIOLOGICAL AND PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF PHYSICAL TRAINING

BODNAR Ivanna

Topical problems of process of physical education students...10

• THEORETICAL AND METHODICAL, MEDICAL, BIOLOGICAL TRAINING AND PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF QUALIFIED SPORTSMEN

BRISKIN Yuriy, PITYN Maryan, BLAVT Oksana

The differentiation of technical and tactical training of sportsmen
in team sports as a direction of scientific research.....16

PITYN Maryan, BRISKIN Yuriy, ZADOROZHNA Olga

Theoretical training in fencing: state
and prospects of researches.....23

KHOKHLA Alla, LYNETS' Mykhailo

Correlation between technical and tactical activity
and physical preparedness of qualified epee fencers.....29

Ihor CHORNOBAY, Olha MATVIYAS

Analysis of passes performed by football world cup winners
during the final matches in 1970-2010.....35

• CHILDREN AND YOUTH SPORTS

HIMENES Chrystyna, LYNETS' Mykhaylo

The structure of orienteering competitors' physical preparedness
at the stage of preliminary base training41

• THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF PHYSICAL REHABILITATION

ZHARSKA Natalya

Changes in the functional state of cardiovascular system
in patients with ischemic heart disease by means
of physical rehabilitation.....47

• STATE PREPARATION IN THE BRANCH OF PHYSICAL TRAINING, SPORTS AND HUMAN HEALTH

SHYYAN Olena, SLYVKA Yevheniya

Professional development of physical education teachers
for health promotion in school.....52

* OUTSTANDING PERSONALITIES OF UKRAINIAN SPORTS

BUSOL Vasyli, D'OMINA Olena, BUSOL Veronika

Vadym Andrievsky – outstanding personality
ukrainian sports.....58

! Informational material's

© Lviv State University of Physical Culture, 2012

• **ІСТОРИЧНІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ПРАВОВІ, СОЦІАЛЬНІ
ТА ГУМАНІСТИЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ**

• **HISTORICAL, ORGANIZATIONAL, LEGAL, SOCIAL
AND HUMANISTIC ASPECTS OF PHYSICAL TRAINING AND SPORTS**

УДК 796.032

**THE ROLE OF OLYMPIC EDUCATION
IN SOLVING PROBLEMS
OF MODERN GENERATION**

**Eugeniy PRYSTUPA, Yuriy BRISKIN,
Maryan PITYN, Oksana BLAVT**

Lviv State University of Physical Culture

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ. Євгеній ПРИСТУПА, Юрій БРИСКІН, Мар'ян ПІТИН, Оксана БЛАВТ. Львівський державний університет фізичної культури

Анотація. Олімпійська освіта, базуючись на ідеях олімпізму, робить спроби формування способу життя, що передбачає радість від рухової активності, освітньої цінності позитивних прикладів, а також прийняття універсальних, фундаментальних етичних принципів.

Мета дослідження. Охарактеризувати роль олімпійської освіти у вирішенні проблем сучасної молоді.

Методи дослідження. Теоретичний аналіз і узагальнення, порівняння, систематизація, абстрагування.

Олімпійська освіта, реалізуючи основні ідеали сучасного олімпізму, є суттєвим фактором формування культурного та фізичного здоров'я молоді.

Засобами олімпійської освіти, які передбачають вирішення проблем сучасної молоді, є організація і проведення загальнонаціональних турнірів з видів спорту, «Олімпійських уроків», науково-пізнавальних конкурсів, участь відомих спортсменів у реалізації системи олімпійських ідеалів, а також формування у вищих навчальних закладах наукових напрямів і шкіл, пов'язаних з олімпійською освітою.

Ключові слова: олімпійська освіта, молодь.

Introduction. The objective of this article is to present to the readers the value of Olympic Education in solving problems of Modern Generation. It describes how the Ukrainian Olympic educational program came about and how Olympic education was introduced into the Ukrainian education system. Also it explains how physical education is “enriched” by Olympic education in Ukrainian higher educational institutions. Incorporation of Olympic values into the educational system means that you need to be aware of the system’s strengths, as well as its limitations. It appears that the connection to Olympism and its values is very particular in our educational system. At the core of our educational system, therefore, when dealing with values that are closely related to those of the country, the pillar of Ukrainian society, you need to develop a whole strategy in order to teach the Olympic ideals to Ukrainian youth.

Objectives:

- to provide students with specialized knowledge on issues related to Olympic Studies, as well as the necessary skills;

- to promote knowledge and research on issues of Olympic philosophy and education, and on organization and management of greatest athletic events, Olympic Games, and general Olympic and athletic studies;

- to promote the growth of international Olympic education programs, contribute to the creation of a scientific basis for the growth and organization of sports, and provide a specialized workforce to further organize and head Olympic and athletic institutions.

The aim of the study: to characterize the role of Olympic education in addressing the problems of modern youth.

Methods of research: Theoretical analysis and generalization, comparison, classification, abstraction.

The Importance of Olympic Education in Promotion of Olympism Ideals. The 2004 Olympic Charter states this longstanding commitment to education in its Fundamental Principles:

Olympism is a philosophy of life, exalting and combining in a balanced whole the qualities of body, will and mind. Blending sport with culture and education, Olympism seeks to create a way of life based on the joy found in effort, the educational value of good example and respect for universal fundamental ethical principles.

Today it is an irrefutable fact that for the general public the idea of Olympism and the Olympic Movement is only seen as a large sports event held every four years, while “everyday Olympism” appears to be completely unknown to the general public. Various organizations make praiseworthy efforts to popularize and promote Olympism. But more often too theoretical for the average person to understand that “Olympism” is something more than an international sports meeting. Olympism uses sport to promote the balanced development of people as an essential step in building a peaceful society that respects human dignity. The purpose of the study was to determine the meaning of Olympism nowadays and the importance of Olympic Education in order to promote Olympism, and its role in solving problems of young generation.

A Special Kind of Connection between Sport and Social problems. Physical activity is an essential component of any strategy that aims at problems of sedentary lifestyle and obesity among children and adults. Active lifestyle contributes to individual physical and mental health as well as to social cohesion and community well-being. Opportunities for being physically active are not limited to sports and organized recreation. They exist everywhere – where people live and work, in neighbourhoods and in educational and health establishments. The way we build our cities, design the urban environment and provide access to the natural environment can be a great encouragement or a great barrier to physical activity and active living. Other barriers exist in the social environments within which people work, learn, play and live. Many of the people suffering from health problems such as obesity and chronic diseases are those experiencing poverty and social disadvantage. Meeting the needs and contributions of all citizens in different settings of everyday life is a prerequisite for ensuring equity and comprehensiveness in efforts to promote physical activity and active living.

Traditional values of sport in Ukraine:

1. Education of Youth and Children.
2. Developing and maintenance of social conformity and harmony.
3. Provision of leisure, recreation and entertainment.
4. Maintenance of defense and internal security.

Modern values and ideals of Olympism:

1. Health.
2. Knowledge and understanding of Olympic ideals.
3. Athletic Qualities (Citius, Fortius, Altius).
4. Personal Qualities.
5. Moral Qualities e.g. fair play, fairness, character, honesty.
6. Ethical behavior . Unity of friendship.
7. Social conformity and involvement.
8. Competitiveness.
9. Responsibility and decision making.
10. Educational and cultural transmission.
11. World peace.
12. Sports festival.

Suggestions for Improving Olympic Education. Fundamental to the understanding of Olympism is its emphasis on an educational mandate. In fact, the “Olympic idea cannot be understood

without an understanding of its educational mission” (Gessman, 1992:33). This educational mandate is outlined in several of the Fundamental Principles of the Olympic Charter (IOC: 2000).

Fundamental Principle 2 – Olympism is a philosophy of life; exalting and combining in a balanced whole the qualities of body, will and mind. Blending sport with culture and education, Olympism seeks to create a way of life based on the joy found in effort, the educational value of good example and respect for universal fundamental ethical principles.

Fundamental Principle 3 – The goal of Olympism is to place everywhere sport at the service of the harmonious development of a man, with a view to encourage the establishment of a peaceful society concerned with the preservation of human dignity.

Some of the specific positive values referred to in these principles include a respect for balance in the human character between aspects of mind, body and spirit, an understanding of the joy found in effort, an emphasis on peaceful behaviour, and respect for others. The principles also include direction for an Olympic pedagogy. That is, the fundamental principles seem to suggest components of a possible teaching and learning strategy.

Recommendations are as follows:

- Ensure quality physical education and sport for everyone in schools.
- Intensify collaboration between the school and the sports system.
- Establish connections between the physically inactive and the sports system.
- Closely link education and a sporting career, and provide social, medical and psychological care for young athletes.
- Develop talent identification programmes based on a holistic approach.
- Create new and innovative opportunities for competition and take youth culture and sporting interests into consideration.
- Promote clean sport and disseminate awareness and education programmes via different communication channels and the media, with a focus on prevention and the fight against doping.
- Cooperate with champions who act as role models, showing perseverance and dedication and setting good moral standards.
- Invest in scientific research and use the findings to develop sports structures, programmes and initiatives and as a basis for critical reflection.

It is important for the Olympic Movement and other sporting bodies at the international and national levels to involve and empower young people, and to contribute to intergenerational opportunities. All members of the Olympic Movement have a key responsibility in encouraging and offering access to sport and to competitive sport for people of all ages and groups. Close cooperation between sports organizations and governments is required to achieve this target.

Thus, Olympic education is designed to direct the formation of each social unit in socially useful direction. Therefore, the attention must be paid not only to the content and structure of youth problems, but directly to the ways of their solutions, taking into account the nature and values of Olympic education.

Olympic education in Ukraine has significantly strengthened its social position since independence. A bright example is the introduction of Olympic education in schools. The schools were introduced to some theoretical classes regarding questions of Olympism, the Olympic competition system, etc. It is carried out by development and implementation of training and methodological support of this process that allows reinforcing the choice of motives in sport.

Hereby we present the analysis of contents and realization of Olympic Education program introduced by the National University of Physical Education and Sport of Ukraine and the Olympic Academy of Ukraine in accordance with the IOC policy.

This program was designed under direct supervision of the former IOC president Mr. J. A. Samaranch.

It includes:

1. Implementation of academic disciplines "Olympic Sport" and "General Theory of Athlete Training in Olympic Sport" into all higher Ukrainian schools curricular, dealing with physical educators training, and also setting up Olympic Sport Departments at these establishments, and publishing

handbooks. Presentation of the first manual ("Olympic sport") was done by the IOC President Mr. J. A. Samaranch in 1994 at the Centennial Olympic Congress in Paris. In 1997 a handbook "General Theory of Athlete Preparation in Olympic Sports" was published.

2. Foundation of "Olympic Literature" Publishing House, that during 10-year period has published more than 100 books devoted to history and contemporary state of Olympic movement, medical-biological and sportive-pedagogical foundations of Olympic athlete skill improvement.

3. A very important component of this program has resulted in publication of 5-volume "World Encyclopedia of Olympic Sports", which has not got analogues in the world literature as for its completeness and versatility. Being printed in Russian it is available for sports experts and enthusiasts from more than 20 countries of Eastern Europe.

4. Holding of international scientific congresses "Olympic Sport and Sport For All" on a regular basis. The first of those congresses was held in Kyiv in 1993.

5. Distribution of knowledge about Olympic sport, ideals of Olympism in the system of secondary and higher schools by means of introduction lessons on theory physical education programs of schools and universities, publication of Olympic sport popular library (7 books, 5 posters), etc. There are mutual edition of scientific-theoretical journal "Science in Olympic Sport" with the IOC, combined programs with participation of the OAU, IOA, and Centers of Olympic education of different countries.

6. The meeting of students with champions. Before the visit, students work on the champion's discipline, the Olympic Games where they won their medals. They train hard for the competitions, that are the culmination of their work.

7. Setting up of Olympic Youth Camps for the younger students is underway. Based on the principle of «mini-Olympics», young students are given the opportunity to build an interdisciplinary program based on sport the practice of sports, as well as its history, physical sciences.

8. Increasing levels of participation in appropriate sport and physical activity can contribute to social cohesion, neighborhood revitalization and an increased sense of community identity . Green spaces, skateboarding parks, trails, paths and sports facilities provide a social focus and enhance people's perception of their neighborhood. Providing equitable and safe opportunities for active living may also encourage the expansion of social networks.

9. Make a larger number of people interested in sport by raising awareness of its importance in an early stage of children's lives, because as they get older, they will be able to help a larger number of teams.

10. Promotion of existing events. The regional and departmental directors are invited to highlight sports meetings using cross-cutting themes such as sports and disabled students or sports and sustainable development.

11. Annual holding of the national Olympic lesson. Involvement of athletes of all levels in conducting demonstration lessons in schools in all regions of Ukraine.

Sport is a methodical and intense form of a game that leans towards perfection and coordination of muscle effort, aiming at physical and spiritual improvement of human beings. When added to child and youth education and development, sport becomes a valuable tool for consistent education, by creating healthy habits, which strengthen values and attitudes, such as:

- motivation for study;
- promoting social inclusion;
- respect and a spirit of friendly good-fellowship;
- development of a sense of responsibility and maturity;
- opportunities for new friendships;
- fun, boosting self-esteem;
- promotion of cultural exchanges;
- encouraging competitiveness, but valuing ethics during competitions and friendship outside the field of play;
- highlighting the role of teachers;

- teaching the value of team work;
- improvement of time schedule organization: study, training, competitions, leisure, family.

Conclusions. Although the concept of living life to the fullest is closely related to the youth the meaning of this phrase changes with the generations.

Teenagers often stop to live life to the fullest in a healthy way and they start to associate with destructive habits. Today's youth have a vision of themselves that can be explained by a profound change in identity on a worldwide scale, which is the main cause of the decline in youth participation in sports.

The new "identity construction" is closely related to negative aspects of globalization such as the technological revolution, massive urbanization and lower incomes. The international community has the opportunity to revert the process using the positive side of globalization trends to ensure that young people live life to the fullest in a positive way. What we have to do:

- Ensure quality physical education and sport for all in schools.
- Intensify collaboration between the school and the sports system.
- Establish connections between the physically inactive and the sports system.
- Closely link education and a sporting career, and provide social, medical and psychological care for young athletes.
- Develop talent identification programmes based on a holistic approach.
- Create new and innovative opportunities for competition and take youth culture and sporting interests into consideration.
- Promote clean sport and disseminate awareness and education programmes via different communication channels and the media, with a focus on prevention and the fight against doping.
- Cooperate with athletes who are champions and role models, showing perseverance and dedication and setting good moral standards.
- Invest in scientific research and use the findings to develop sports structures, programmes and initiatives and as a basis for critical reflection.

Today sport is becoming increasingly accepted both as a goal in itself and as a means to achieve developmental goals. Sport programmes can support psychosocial health, promote children's (including girls and disabled) active participation, provide safe spaces for children to play, and serve as containing contexts to restore a sense of normalcy in the lives of children affected by conflict or disaster.

Nevertheless it would be naive to think that sport automatically elicits and promotes these positive effects. In order to reveal the positive potential of sport and to avoid any negative impacts we need to know and analyse the active ingredients of sport delivery in a developmental context. Policy-driven initiatives are too fragile a basis for the quality, efficiency and sustainability of sport and development programmes. The identification and indepth analysis of the factors in sport, which may be supportive and the development of evidence-based intervention strategies are needed.

List of references

1. Булатова М. М. Система олімпійської освіти в Україні / М. М. Булатова // Олімпійський спорт і спорт для всіх : тези доп. XIV Міжнар. наук. конгр. – К., 2010. – С. 6.
2. Булатова М. Олимпийская Академия Украины: приоритетные направления деятельности / Мария Булатова // Наука в олимпийском спорте. – 2007 – № 2. – С. 5 – 12.
3. Єрмолова В. М. Розвиток і розповсюдження знань про Олімпійський рух і спорт в Україні / Єрмолова В. М. // Здоров'я та фізична культура : інф.-метод. видання. – К., 2010. – № 36 (204). – С. 3-4.
4. Олімпійська хартія. Міжнародний Олімпійський Комітет. – 2007. – 72 с.
5. Родиченко В. С. Идеология и олимпийское образование / Родиченко В. С., Столяров В. И. // Теория и практика физической культуры. – 1996. – № 6. – С. 2 – 7.

References

1. *Bulatova M. M.* Systema olimpiys'koyi osvity v Ukrayini [System of Olympic education in Ukraine] // Olimpiys'kyy sport i sport dlya vsikh : tezy dop. XIV Mizhnar. nauk. konhr. – K., 2010. – S. 6. (*Ukr.*)
2. *Bulatova M.* Olimpijskaja Akademija Ukrainy: prioritetnye napravlenija dejatel'nosti [Olympic Academy of Ukraine: priority activities] // Nauka v olimpijskom sporte. – 2007. – № 2. – S. 5–12. (*Rus.*)
3. *Yermolova V. M.* Rozvytok i rozpovsyudzhennya znan' pro Olimpiys'kyy rukh i sport v Ukrayini [Development and distribution of knowledge about the Olympic Movement and sport in Ukraine] // Zdorov'ya ta fizychna kul'tura : inf.-metod. vydannya. – K., 2010. – № 36 (204). – S. 3-4. (*Ukr.*)
4. Olimpiys'ka khartiya. Mizhnarodnyy Olimpiys'kyy Komitet [Olympic Charter. International Olympic Committee]. – 2007. – 72 s. – 2007. – 72 p. (*Ukr.*)
5. *Rodichenko V. S., Stolyarov V.I.* Ideologija i olimpijskoe obrazovanie [Theory and Practice of phys. culture] // Teorija i praktika fizicheskoy kul'tury. – 1996. – № 6. – S. 2 – 7. (*Rus.*)

**РЕШЕНИЕ ПРОБЛЕМ
СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ
СРЕДСТВАМИ ОЛИМПИЙСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ****Евгений ПРИСТУПА, Юрий БРИСКИН,
Марян ПИТЫН, Оксана БЛАВТ***Львовский государственный университет
физической культуры*

Аннотация. Олимпийское образование, базируясь на идеях олимпизма, предпринимает попытки формирования образа жизни, предусматривающего радость от двигательной активности, образовательной ценности позитивных примеров, а также принятия универсальных, фундаментальных этических принципов.

Цель исследования. Охарактеризовать роль олимпийского образования в решении проблем современной молодежи.

Методы исследования. Теоретический анализ и обобщение, сравнение, систематизация, абстрагирование.

Олимпийское образование, реализуя основные идеалы современного олимпизма, является существенным фактором формирования культурного и физического здоровья молодежи.

Средствами олимпийского образования, предполагающими решение проблем современной молодежи, являются организация и проведение общенациональных турниров по видам спорта, «Олимпийских уроков», научно-познавательных конкурсов; участие известных спортсменов в реализации системы олимпийских идеалов, а также формирование в высших учебных заведениях научных направлений и школ, связанных с олимпийским образованием.

Ключевые слова: олимпийское образование, молодежь.

**THE ROLE OF OLYMPIC EDUCATION
IN SOLVING PROBLEMS
OF MODERN GENERATION**

**Eugeny PRYSTUPA, Yuriy BRISKIN,
Maryan PITYN, Oksana BLAVT**

Lviv State University of Physical Culture

Annotation. Olympism is a philosophy of life, exalting and combining in a balanced whole the qualities of body, will and mind. Blending sport with culture and education, Olympism seeks to create a way of life based on the joy found in effort, the educational value of good example and respect for universal fundamental ethical principles.

The aim of the study to characterize the role of Olympic education in addressing the problems of modern youth;

Methods of research: Theoretical analysis and generalization, comparison, classification, abstraction.

Olympic education, implementing the basic ideals of modern Olympism is a significant factor in shaping the cultural and physical health of young people.

The means of Olympic education, solving the problems of today's youth are organizing and conducting national tournaments in sports, "Olympic lessons" , scientific competitions, the participation of the famous athletes in the implementation of the Olympic ideals, and establishment in the institutions of higher education Olympic-related schools.

Key words: Olympic education, young people.

Стаття надійшла до редколегії 3.09.2012

• ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ, МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ
ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

• THEORETICAL AND METHODOLOGICAL, MEDICAL, BIOLOGICAL
AND PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF PHYSICAL TRAINING

УДК 796.011.3-057.875

TOPICAL PROBLEMS OF PROCESS OF PHYSICAL EDUCATION STUDENTS

Ivanna BODNAR

Lviv State University of Physical Culture

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ. Іванна БОДНАР. *Львівський державний університет фізичної культури*

Анотація. Удосконалення процесу контролю у фізичному вихованні студентів вищих навчальних закладів, імовірно, сприятиме формуванню позитивного ставлення студентів до фізичного виховання й бажанню набутти навичок активного проведення дозвілля. Мета – дослідити сучасний стан реалізації педагогічного контролю у процесі фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів. Опитано 54 викладачі фізичного виховання вищих навчальних закладів України та 53 магістранти факультету фізичного виховання. Здійснювалися педагогічні спостереження на заняттях з фізичного виховання у 23-х вищих навчальних закладах України. Проведені дослідження виявили низку недоліків у контролі в системі фізичного виховання студентів, серед яких найвідчутнішими є ігнорування оцінювання теоретико-методичної підготовленості студентів; несистематичність проведення вимірювання ЧСС; відведення медико-педагогічним спостереженням другорядної ролі; відсутність належного рівня готовності викладачів до перевірки й обговорення результатів самоконтролю студентів. Імовірним напрямком поліпшення може стати ширше застосування самоконтролю студентів та впровадження взаємоконтролю студентів під час академічних занять з фізичного виховання.

Ключові слова: виховання, студенти, контроль.

Problem statement. Control (verification, evaluation, registration) appears to be one of the most significant components in the management of physical training educational process in higher school. It has been verified [3] that the conventional means of control neither contribute to the development of a positive attitude to physical education among the students, nor foster their aspirations to acquire knowledge and skills of self-sustaining physical activities. This emphasizes the necessity of holding further research aimed at improvement of the situation that has arisen in the sphere of physical education of students.

The analysis of recent research and publications. According to the experts' opinion [1, 2, 7 et al.], self-control is an efficient didactic means of the students professional and personality development. Students' academic progress enhancement through self- and mutual control could be achieved due to educational activity enlivening, keen interest in knowledge as well as optimization of moral and psychological condition of both the students and the whole group. While performing the self- and mutual control tasks students stir up their self-knowledge: they investigate individual characteristics of their own body, particular reactions to the environmental changes, to social situations' effect. The students develop critical attitude to their own abilities and resources. They can assess the results of their studies more objectively; they became more responsible and strict developing such personal qualities as honesty, impartiality, collectivism and the like [1, 5, 6, 7 et al.].

The problems of physical control in physical education have been in the focus of attention with a large number of investigators (M. Shcherbey, 2005, O. Kuts, 2001, T. Krutsevych, 2005, P. Mushketa, 2007, M. Isachenko, 2008 etc.). Possibilities of application of module rating system have been established (Л. Bezugla, 2007, Y. Safrin, 2010); functions, aspects, forms and methods of control (M. Matvienko, 2010); biomechanical technologies of control (І. Chmelnyska, 2009); students' self

control as a factor of motivating influence upon results of physical efficiency (O. Podlesnyj, 2008); evaluation of physical education depending upon dynamics of test results (A. Seleznov, 1991, B. Volkov, 2008). It is ascertained that control on behalf of a teacher is rather administrative by its nature and performs diagnostic, estimative and corrective functions, whereas students' self- and mutual control is of an educative nature and performs corrective, estimative and motivationally encouraging functions [4].

The aim of the research is to clarify the contemporary state of pedagogical control implementation means in the process of physical education of higher school students.

The tasks were as follows:

1. To analyze the frequency and the forms of control realization concerning theoretical and methodical efficiency of the students.
2. To expose the frequency of medical and biological control during physical education classes.
3. To clarify the frequency of utilization of self-control means on behalf of the students during physical education classes.

Methods and research management. Methods: literary sources analysis, questionnaire, pedagogical observations and mathematical statistics methods.

Research management. Fifty-three undergraduates specializing in physical education were interrogated concerning the significance of control in physical education of the students. Pedagogical observations during physical education classes were carried out in 23 higher educational establishments of Ukraine.

Research results and their discussion. The undergraduates (78,00 %) confirmed that the existing system of control in physical education needs improvements, which emphasizes the topicality of our research.

The results of pedagogical observations carried out during physical education classes at higher educational establishments of Ukraine indicated that in 40,98 % of the cases instructors conduct theoretical and methodic check up of the students' knowledge once a month. The ratio, which equals to one checkup during a term (9,84 %), at each class (18,03 %) and once a year (11,48 %) is applied by a similar number of physical education instructors. In 19,70 % of the cases physical education instructors do not accomplish control of theoretical and methodical efficiency of the students. We consider it wrong and unfair to diminish the role of theoretical and methodological efficiency of the students, for it goes contrary to educational plans and programmes in which theoretical and methodological knowledge and skills sustain academic authenticity of physical education as a comprehensive subject. The knowledge of this subject affects the creation of pedagogical, psychological and medical ideas that enrich the spiritual and physical existence of a student, assist in developing a specific attitude to a healthy mode of life, and enhance the probability of students' participation in the whole range of motor activities.

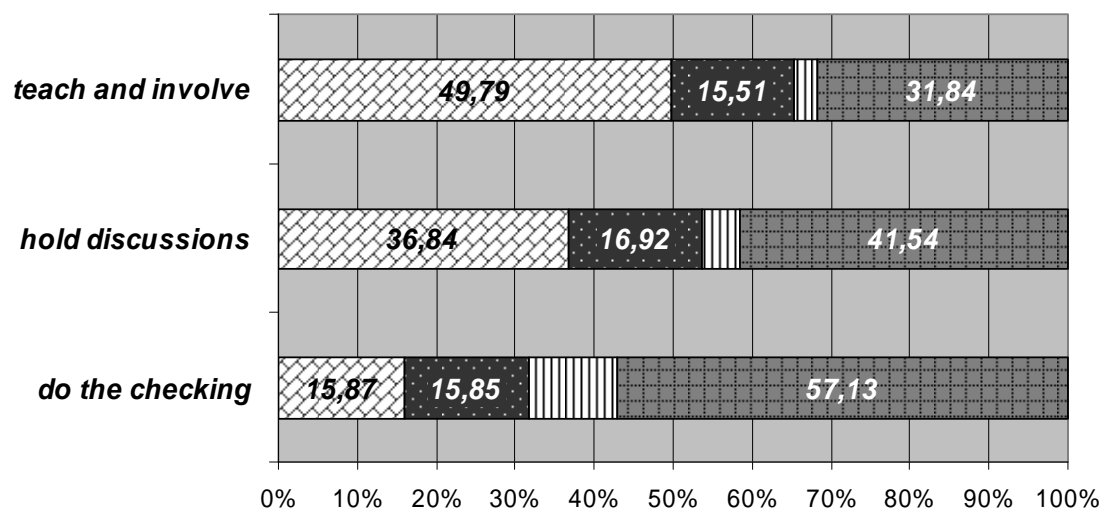
Usually the control of theoretical and methodological efficiency of a student is carried out by means of a talk (42,51 %). Sometimes (20,96 %) the knowledge of theoretical and methodological material is assessed directly during exercise performance.

In the majority of cases (70,37 %) the instructors did not take the exercise heart rate during physical education classes. Only 18,52 % of the instructors monitored heart rate at the beginning and at the end of the classes. In a small amount of cases (11,11 %) the instructors made records of heart rate indices only at the beginning of the classes. Thus the results of our investigation testify to the effect that heart rate monitoring of the students is practically not applied by the physical education instructors. That means that in the majority of cases the experts do not possess enough information about the real functional state of a student's body, about his abilities to sustain further physical loads or how those loads might be tolerated by him. This fact complicates significantly the choice of reasonably optimal exercise loads, the adjustment of these loads, hinders the troubleshooting in the forms and methods of students' physical education.

Nowadays medical and pedagogical observations during physical education classes acquire great significance as we can witness dramatic worsening of the adolescents' health condition. Nevertheless the majority of higher institutions in Ukraine (45,28 %) do not introduce neither medical nor

pedagogical control. Some 32,45 % of higher schools in Ukraine conduct medical and pedagogical monitoring of their students during physical education classes only once a year. One out of every four higher educational institutions (22,27 %) accomplishes it once in a term. Lack of the information mentioned above prevents to implement the essential socio-biological function of physical education, which consists in training healthy, harmoniously developed young people, preparing them to a comprehensive creative life and efficient professional activity.

According to the questionnaire the majority of undergraduates (82,00 %) consider that the introduction of self- and mutual control might become an effective instrument of physical education process improvement. Teachers never check the results of students self control in more than in 55 % of cases, do not discuss its results with students more than in 40 % of cases, do not utilize teaching self control methods and do not involve students in its application more than in 30 % of the cases. Nevertheless more than 40 % of instructors neither examine their students' skills and abilities to execute self-control during physical education classes, nor give careful consideration to students' achievements. Only half of the total number of the instructors (49,79 %) give certain instructions or involve the students in a certain way to self-control during physical education classes (fig. 1). This fact testifies to the absence of feedback which provides the efficacy of the valuation aspect in physical education.

Conventional signs:

at every class
 once a term
 once a year
 don't use

Fig.1. Frequency of various types of students' self-control in physical education

Control of health level is supposed to be one of the main aspects of control in the physical education process. Teachers of physical education use the results of the dialogue with their students concerning how they feel while evaluating their state of health (49,54 %). The results of the analysis and of the objective parameters (HR, BP, tests of Gentchi, Stanger and Romberg etc) are being applied in the equal number of cases (21,10 % i 24,77 % accordingly). Thus responsibility for functional state and physical working capacity at lessons of physical education is being put by the teachers upon their students in the twice smaller number of cases. But lack of skills of appropriate evaluation of self efficiency level, complicated the assessment of self indices and their comparison with normal ones and those of other students as well as lack of skills of organization and carrying out the testing session. Moreover the lack of skills of making corrections in physical loadings during physical exercises necessitates both the teachers' control and improvement of theoretical and methodic efficiency of the students in self and mutual control. Utilization of the forms of mutual control of students makes it possible to individualize loadings in the process of physical education and to reach activity and independence of students, create the most comfortable atmosphere for productive work.

It is highly probable that the main reason is hidden in the instructors' inadequacy or insufficiency of their knowledge of major issues of physical or functional condition control etc. According to the results of the teachers' self-evaluation concerning their level of theoretical and practical efficiency to arrange the students' self- and mutual control in the process of physical education, the average level equals 3,98 points. The teachers confirm that they are lacking knowledge of evaluation methods of the students' fitness as well as in control of their psychic state. That's a comfort that 94,69 % of respondents seek for professional perfection as they display the will to deepen their knowledge and skills of control management in physical education. The teachers of physical education departments are mainly interested in the ways of sustaining motivation to physical education among the students (16,90 %), their physical efficiency (16,21 %) and means of their fitness assessment (13,79 %); 38,41 % of those having been polled wish to acquire manual dealing with this problem and thus to improve their theoretical knowledge. Another way of increasing the teachers' efficiency (18,52 %) is to introduce the system of motivation for the students and teachers in order to increase their level of theoretical, practical and physical efficiency. Thus it is necessary to provide systematic advanced training for physical education instructors because control and registration maintenance, operative management during physical education classes turns to be one of the shortcomings in training future physical education experts. At the same time these abilities are considered to be one of the most complicated professional functions that require fundamental training [4].

Conclusions:

1. The undertaken research discloses a number of drawbacks in the control management within the system of physical education of higher school students. The most considerable of them are the following: ignoring of students' theoretical and methodological training valuation; nonsystematic heart rate monitoring; attributing minor importance to medico-pedagogical observations; lack of appropriate attitude of the instructors to the necessity of checkup and further discussion of the students' self-control results.

2. It was found that during physical education classes at higher educational establishments of Ukraine instructors conduct theoretical and methodic check up of the students' knowledge once a month in 40,98 % of the cases.

3. It was identified that in the majority of cases (70,37 %) the instructors did not take the exercise heart rate during physical education classes. The majority of higher institutions in Ukraine (45,28 %) do not introduce neither medical nor pedagogical control.

4. It was discovered that the teachers never check the results of self control in students more than in 55% of cases, do not discuss its results with students more than in 40 % of cases, do not utilize teaching self control methods and do not involve students into its utilization more than in 30 % of cases. Teachers of physical education make use of the results of the discussions with their students concerning their state of health (49,54 %).

Special literary analysis and the questionnaire results testify to the fact that checkup and valuation procedures constitute important components of higher school students' physical education. We believe that broader implementation of students' self- and mutual control during physical education classes might open the ways for improvement. The students could apply the acquired skills during their independent exercising.

List of references

1. *Беспалая Е. Н.* Общепедагогические особенности организации самообразовательной деятельности студентов : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Беспалая Елена Николаевна. – Волгоград, 2004. – 160 с.

2. *Бочарова Е. П.* Дидактические основы обучения будущих специалистов самоконтролю знания : дис. ... д-ра. пед. наук : 13.00.01 / Бочарова Е. П. – Спб., 1996. – 397 с.

3. *Мушкета Р.* Підготовка вчителів фізичного виховання у Польщі до оцінювання навчальних досягнень учнів : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теорія і методика професійної освіти” / Радослав Мушкета ; Терноп. нац. пед. ун-т ім. В.Гнатюка. – Т., 2007. – 40 с.

4. *Пассов Е. И.* Методология методики: теория и опыт применения / Е. И. Пассов. – Липецк : ЛГПУ, 2002. – 228 с.
5. *Подлесний О. І.* Самоконтроль у фізичному вихованні як засіб підвищення мотивації до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів-судноводіїв : автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання і спорту / [спец.] 24.00.02 «Фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення» / Подлесний Олександр Іванович; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. – К., 2008. – 22 с.
6. *Сафрін Є. С.* Контроль навчальних досягнень майбутніх учителів в умовах модульно-рейтингової системи навчання / Сафрін Є. С. – Бердянськ, 2010. – С. 178 – 181.
7. *Солдатенко М. М.* Самостійна пізнавальна діяльність як фактор професійного становлення / Солдатенко М. М. // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – 2001. – № 2. – С. 54 – 66.

References

1. *Bespalaja E. N.* Obwepedagogicheskie osobennosti organizacii samoobrazovatel'noj dejatel'nosti studentov [Common-pedagogical features of organization of самообразовательной activity of students] : dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.08 / Bespalaja Elena Nikolaevna. – Volgograd, 2004. – 160 s. (Rus.)
2. *Bocharova E. P.* Didakticheskie osnovy obuchenija buduwich specialistov samokontrolju znaniya [Didactic osnovi educating of future specialists to self-control of knowledge] : dis. ... d-ra. ped. nauk : 13.00.01 / Bocharova E. P. – Spb., 1996. – 397 s. (Rus.)
3. *Mushketa R.* Pidgotovka vchyteliv fizychnogo vyhovannja u Polschi do otsinjuvannja navchalnyhdosjagnen ychniv [Preparation of teachers of physical education is in Poland to the evaluation of educational achievements of students] : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk : [spets.] 13.00.04 „Teoriya i metodyka profesiynoyi osvity” / Radoslav Mushketa ; Ternop. nats. ped. un-t im. V. Hnatyuka. – T., 2007. – 40 s. (Ukr.)
4. *Passov E. I.* Metodologija metodyky: teorija i opyt prymenenija [Methodology of methodology : theory and experience of application]. – Lipeck : LGPU, 2002. – 228 с. (Rus.)
5. *Podlesny I. O.* Samokontrol u fizychnomu vyhovanni jak zasib pidvyschennja motyvatsiji doprofesijno-prykladnoji fizychnoji pidgotovky studentyv-sudnovodijiv [Self-control in physical education as means of increase of motivation to the professionally-applied physical preparation of students-navigators] : avtoref. dys... kand. nauk z fiz. vykhovannya i sportu / [spets.] 24.00.02 «Fiz. kul'tura, fiz. vykhovannya riznykh hrup naseleण्या» / Podlesnyy Oleksandr Ivanovych; Nats. un-t fiz. vykhovannya i sportu Ukrayiny. – K., 2008. – 22 s. (Ukr.)
6. *Safrin E. S.* Kontrol navchalnyh dosjagnen majbutnih uchyteliv v umovah modulno-rejtyngovoji systemynavchannja [Control of educational achievements of future teachers in the conditions of the module-rating departmental teaching]. – Berdyans'k, 2010. – S. 178 – 181. (Ukr.)
7. *Soldatenko M. M.* Samostijna piznavalna dijialnist jak faktor profisijnogo stanovlennja [Independent cognitive activity as factor of the professional becoming] // Neperervna profesiyna osvita: teoriya i praktyka. – 2001. – № 2. – S. 54 – 66. (Ukr.)

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРОЦЕССА ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНТОВ

Иванна БОДНАР

Львовский государственный университет
физической культуры

Аннотация. Совершенствование процесса контроля в физическом воспитании студентов высших учебных заведений, вероятно, будет содействовать формированию положительного отношения студентов к физическому воспитанию и желанию приобретения навыков ак-

тивного проведения досуга. Цель – исследовать современное состояние реализации педагогического контроля в процессе физического воспитания студентов высших учебных заведений. Опрошено 54 преподавателя физического воспитания высших учебных заведений Украины и 53 магистранта факультета физического воспитания. Осуществлялись педагогические наблюдения на занятиях с физического воспитания в 23 высших учебных заведениях Украины. Проведенные исследования выявили ряд недостатков в контроле в системе физического воспитания студентов, среди которых самыми существенными являются игнорирование оценки теоретико-методической подготовленности студентов; несистематичность проведения измерения ЧСС; отведение медико-педагогическим наблюдением второстепенной роли, отсутствие надлежащего уровня готовности преподавателей к проверке и обсуждению результатов самоконтроля студентов. Вероятным направлением улучшения может стать широкое применение самоконтроля студентов и внедрение взаимоконтроля студентов во время академических занятий по физическому воспитанию.

Ключевые слова: воспитание, студенты, контроль.

TOPICAL PROBLEMS OF PROCESS OF PHYSICAL EDUCATION STUDENTS

Ivanna BODNAR

Lviv State University of Physical Culture

Annotation. The improvement of control process in physical education of higher school students will probably assist in developing positive attitude of the students to physical education and induce them to active leisure. The aim of the research is to investigate the modern state of pedagogical control implementation in the process of physical education of higher school students. Fifty-four physical education teachers of higher educational establishments of Ukraine and fifty-three Master course students of physical education faculty have been polled. Pedagogical supervision was carried out in 23 higher educational establishments of Ukraine. The research in question discloses a number of drawbacks in the control management within the system of physical education of higher school students. The most considerable of them are the following: ignoring of students' theoretical and methodological efficiency valuation; nonsystematic heart rate monitoring; attributing minor importance to medical and pedagogical observations; lack of appropriate attitude of the instructors to the necessity of checkup and further discussion of the students' self-control results. We believe that broader implementation of students' self- and mutual control during physical education classes might open the ways for improvement.

Key words: education, students, control.

Стаття надійшла до редколегії 11.09.2012

• ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ, МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ
ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНІВ

• THEORETICAL AND METHODOLOGICAL, MEDICAL, BIOLOGICAL
AND PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF QUALIFIED SPORTSMEN PREPARATION

УДК 796.015.134.32

**THE DIFFERENTIATION OF TECHNICAL
AND TACTICAL TRAINING OF SPORTSMEN
IN TEAM SPORTS AS A DIRECTION
OF SCIENTIFIC RESEARCH**

Yuriy BRISKIN, Maryan PITYN, Oksana BLAVT

Lviv State University of Physical Culture

**ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ В ІГРОВИХ КО-
МАНДНИХ ВИДАХ СПОРТУ ЯК НАПРЯМ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. ЮРІЙ БРІСКІН, МАР'ЯН ПИ-
ТИН, ОКСАНА БЛАВТ. Львівський державний університет фізичної культури**

Анотація. Змагальна діяльність у таких видах спорту як баскетбол, гандбол, футбол, водне поло та ін. ха-
рактеризується складнокоординаційною структурою та різноманітними напрямками застосування техніко-
тактичних дій, що спрямовані на отримання кінцевого ефекту в лімітованих умовах. Досягнення результату в цих
видах спорту істотно ускладнюється тим, що спортсмени в змагальній діяльності перебувають у жорсткому кон-
такті та безпосередньому протистоянні з суперниками.

Мета дослідження – визначити проблемне поле диференціації техніко-тактичної підготовки спортсменів у
командних ігрових видах спорту.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення наукової літератури, аналіз документальних ма-
теріалів, метод порівняння, абстрагування та систематизація.

Напрями диференціації в техніко-тактичній підготовці кваліфікованих спортсменів повинні врахувати те-
мпи розвитку організму, рівень підготовленості, кваліфікацію, соматотип, основні напрямки індивідуальної ігро-
вої діяльності, зони спортивного майданчика, ігрові функції (амплуа).

Проблемне поле диференціації техніко-тактичної підготовки кваліфікованих спортсменів передбачає роз-
робку концепції та її перевірки в умовах навчально-тренувального процесу в командних ігрових видах спорту.

Ключові слова: диференціація, техніка, тактика.

The problem presentation and analysis of recent investigations and publications. Adver-
sarial activities in such kinds of sport as basketball, handball, football, water polo, mini, beach foot-
ball, etc. are characterized by coordinating structure and orientation of technical and tactical actions
for getting the final effect in definite time. Achievement of the result in such sports is significantly
complicated by the moment, where sportsmen in adversarial activities are in direct confrontation and
hard contact with competitors.

Experts note [2, 3, 6, 7, 8, etc.] that training of qualified sports team was largely connected
with improvement of all kinds of tactical cooperation (team, group, individual). Nevertheless, no-
body can realize their skills without acquiring the necessary technical skills level.

Generalizing the statement of the most scientists [2, 6, 7, 9, etc.], technical and tactical training
in team sports should be considered as complete system in achievement of sports result.

However, the unified approaches in improvement of technical and tactical training in educa-
tional and training process in this group of sport aren't detected.

Relation to the important scientific and practical tasks. Research performed according the
theme 2.4 "Theoretical and methodological principles of training process individualization in team
sports" of the consolidated plan for research in the field of physical culture and sport for 2011-2015
of the Ministry of Ukraine of Family, Youth and Sports.

Aim of the research. To determine problematic field of differentiation of technical and tactical training of sportsmen in team sports.

Methods of research: analysis and generalization of scientific literature; analysis of documentary materials; comparison and logical method, abstracting and systematization of the results obtained.

Presentation of the basic material. Among last scientific researches [6, 7, 8] it is indicated that content training of sportsmen has become more complex. It is pointed that it required changes from extensive form (by quantitative increase) to intensive one (by improvement of qualitative part). In particular, using personal approach in training of sportsmen in team sports has been suggested and approved.

In researches during 2004 – 2010 the technology of individualization of young sportsmen training at stages of long-term preparation in sports games has been motivated. So its features at the second (pre-basic training) and the third (specialized basic training) stages of long-term training in sports games [4] have been studied.

Nevertheless, individualization of training has been directed into selection of some sportsmen characteristics and developing of training process with their consideration as well as individualization for skillful sportsmen that forms specificity of personal style of their activity.

At the level of qualified sportsmen it is more justified to develop training with consideration of some model characteristics set that allows to form groups of sportsmen and to realize differentiated (distribution of parts) approach to education and training process [5, 6].

Preliminary analysis of scientific methodological literature allowed to define some directions of differentiation of sportsmen training: by the rates of development (retardants and accelerates), by level of preparedness, level of skill, somatotypes (anthropometric data) and playing functions (role) [3, 9, etc.].

One of the most popular directions of differentiation that is marked in special literature is training with consideration of sportsmen somatotypes (set of anthropometric data). According to some authors, doing of certain set of playing functions (role) is strictly determined by anthropometric data of sportsmen. These affirmations are justified using the general totality of sportsmen but you should pay attention to number of examples of sportsmen of defined role and their anthropometric data (table 1).

According to the data obtained, sportsmen of one team in team sports, that are doing the same set of playing functions in competitive activities, have got essential anthropometric divergences. It allows us to state that differentiation exclusively by anthropometric data wasn't describing the features of competitive activities of sportsmen to the full.

So such functions which a sportsman does in the process of competitive activities are taking on the decisive meaning, role; anthropometric data serve only as the background for their modeling. So, according to the role, it is necessary to enter a variable component in training process of sportsmen in team sports.

The problem of training sportsmen of different role had been discussed by number of experts in relation to the young football players, especially callisthenics and functional training on base of erogenous means use [5].

There have been found some numbers of researches of differentiated improvement in callisthenics of basketball players, football players, water polo players of different playing role [1, 2, 3, 4, etc.]. Also, callisthenics is forming a foundation for modeling of the other sides of preparedness separately technical and tactical. They are directly forming the backgrounds for getting result in competition activities in sports games.

Analysis of scientific and methodological literature for technical and tactical training has already indicated the being of scientific researches connected with improving the efficiency of attacking actions of basketball players of 15-17 years old based on modeling of resistance to opponents, where the consideration attempt of situational conditioning of game and players' opposition, who are doing the opposite functions, has been done. Study methods have been carried out on base to increase efficiency of attacking actions of qualified basketball players by transfer of structure models

of forwards technical actions and technical and tactical actions of defenders in playing situations of competitions' resistance. It approves the availability of structure distinctive features of technical and tactical actions of players with different role in basketball.

Table 1

№	Team	Surname	Role	Height / Weight
1	Youth football team of Ukraine «U 21»	D. Oliynik O. Hladkiy	forward	175 / 63 187 / 77
		O. Dopilka V. Vernidub	defender	181 / 68 194 / 86
		D. L'opa D. Harmash	midfielder	172 / 67 187 / 71
3	Handball club «Smart» (Kriviy Rig)	Ua. Hanichkyna L. Hrilka	left welter weight	180 / 69 190 / 72
		T. Sumaroka N. Dibrova	goalkeeper	180 / 64 189 / 71
4	«Dynamo» (Lviv, water polo)	O. Dobush V. Skuratov	midfielder	181 / 88 189 / 103
		M. Zinkevich V. Ueres'ko	goalkeeper	184 / 78 190 / 84
5	Mini-football club «Urahan» (Ivano-Frankivsk)	P. Shoturma M. Pavlyuk	universals	156 / 53 182 / 78
		O. Izhakivskiy K. Cipun	goalkeeper	182 / 85 188 / 75
6	Mini-football club «Dynamo» (Moscow, Russia)	O. Rahimov P. Kobzar	forward	169 / 78 178 / 68
7	Mini-football club «Dina» (Moscow, Russia)	R. Havier M. Perich	forward	170 / 63 190 / 90
8	Basketball club «Kaha laboral» (Spain)	D. Logan S. Emeterio	defender	184 / 82 198 / 84
9	Basketball club «Unikaha» (Spain)	M. Terrell F. Gerald	defender	175 / 77 191 / 82
10	Basketball club «Olympiacos» (Greece)	M. Pelekonos Z. Erceg	forward	198 / 81 210 / 85

Probably, these differences have got their display in other playing indexes. Thereafter, these indexes are forming features of competitions activities of players of different role that require some consideration in educational training process [5, 6, 7].

In other sources related to the structure of competitive activities in playing team sports, the information for improving technical and tactical training is really limited. So in grass hockey numbers of scientific researches, which are devoted to the studies of long-term training for young sportswomen regarding callisthenics, control and dynamics of the relationships, factor structure of physical and technical preparedness of sportswomen in grass hockey, has been detected. These researches don't consider game specifics of sportswomen competitive activities [3].

There are data [6] as for age, dynamics of development and specific improvement of coordination abilities of qualified hockey players. These researches disclose indirectly the problems of technical and tactical training by correlation with solving situational tasks (assessment and regulation of dynamic, as well as spatial and time options of movements, maintain balance, sense of rhythm, orientation in space, voluntary relaxation of muscles, coordination of movements). In addition, the disadvantages of tactical thinking are being compensated by the velocity of motor reactions, stability and distribution of attention, sense of time, distance, moment, etc.

Significance of different technical and tactical preparedness characteristics in training of 13-14 years old hockey players, where rankings of the main teamwork in attack and defense have been sub-

stantiated and performed, has been established. However, the effective ways of realization of technical and tactical training with consideration of playing role haven't been detected in this research.

The importance of the optimal completing of team with consideration of technical and tactical skill is substantiated in example of compositions of the hockey teams for XX Olympic Games (Turin, 2006), where using the optimal anthropometric indexes for defenders and forwards has proved that the efficiency of hockey players performance was mainly connected with the special facilities as well as with the understanding and realization of their playing functions at the playgrounds [6].

The similar directions in educational and training process have been selected in American football. The differentiation between orientation of activity (attack or defense) has been recommended by author to be carried out; besides this, the role of the field position [9] has been defined. Also these scientific data can be estimated as attempt of differentiation of sportsmen' training in zones (playing parts) of the playground. The confirmation of these scientific views has also been detected in basketball, where the technical and tactical mastery of high qualified basketball players in realization of rapid breakthrough [2] has been recommended to improve.

So it is set by numbers of previous researches that anthropometric data can be the background of modeling some players functions by playing role, but isn't the determinative component in their realization.

It should be noted that there were larger reserves as for narrow specialization of players in such kinds of sport as handball, mini-football and hockey. It is connected with the replacements of players, which are permitted during the game without stopping the game time. So, in process of training of sportsmen in these kinds of sport it is more essential to differentiate playing functions of players, separately for attack and defense.

The situation is different in basketball, football and rugby. In these kinds of sport sportsmen have got defined positions and do different technical and tactical actions for orientation (defenders, forwards, centrals, etc.) It also updates the necessity of differentiated approach to their technical and tactical training.

Analyzing a number of selected players' role in team kinds of sport in scientific and methodological literature points on it being inconsistent. It should be noted that the system of differentiation of technical and tactical training of sportsmen by their playing role according to goalkeepers (football, handball, hockey, etc.) [3] is more reasonable and perfect. It is caused by the fact that in competitive activities goalkeepers did the specific work regulated by the rules of competitions.

So, the problem of qualified sportsmen training in team sports with the consideration of actions structure and playing functions, which are directly performed by them in competitions, needs solution.

It can be done by verification of differentiation concept as for technical and tactical training of qualified sportsmen in team sports.

Conclusion. Directions of differentiation in technical and tactical training of qualified sportsmen predict the consideration of paces of body development, level of preparedness, level of skill, somatotype, direction of activity, zone playground, playing functions (role). The problematic field of differentiation of technical and tactical training of qualified sportsmen predicts modeling of concept and its verification in conditions of educational and training process in team sports.

Further research perspectives provide determination of differentiation principles of technical and tactical training in team sports.

List of references

1. *Безмылов Н. Н.* Обоснование комплекса информативных показателей и определение их приоритетной значимости для отбора квалифицированных баскетболистов в команду / Н. Н. Безмылов // *Физическое воспитание студентов.* – 2010. – № 1. – С. 18 – 23.
2. *Козин В. В.* Повышение результативности атакующих действий баскетболистов 15-17 лет на основе моделирования противодействий соперников : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец] 13.00.04. "Теория и методика физ. воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физ. культуры" / Козин Вадим Витальевич ; ОГИФК. – Омск, 2009. – 24 с.

3. Козина Ж. Л. Результаты разработки и применения универсальных методик индивидуализации учебно-тренировочного процесса в спортивных играх / Ж.Л. Козина // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Х. : ХДАФК, 2008. – № 14. – С. 96 – 103.
4. Лисенчук Г. А. Управление подготовкой футболистов / Г. А Лисенчук. – К. : Олимпийская литература, 2003. – 268 с. – ISBN 966-7133-62-1
5. Максименко І. Г. Теоретико-методичні основи багаторічної підготовки юних спортсменів у спортивних іграх : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз виховання і спорту [спец]: 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт» / Максименко Ігор Георгійович ; НУФВСУ. – К., 2010. – 46 с.
6. Михно Л. В. Особенности состава команд высококвалифицированных хоккеистов (Зимние олимпийские игры 2006 года) / Л. В. Михно // Ученые записки университета имени П. Ф. Лесгафта. – 2006. – № 10. – С. 31 – 37
7. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения [учебн. для студ. высш. учеб. заведений физ. воспитания и спорта] / В. Н Платонов. – К. : Олимпийская литература. – 2004. – 808 с. – ISBN 966-7133-64-8
8. Плотников А. В. Функциональная подготовленность хоккеистов 17-19 лет в подготовительном периоде на специально-подготовительном этапе / А. В. Плотников // Ученые записки университета имени П.Ф. Лесгафта. – 2009. – Вып. 8. – С. 103 – 106.
9. Подоляка О. Б. Роль полевой позиции в американском футболе / О. Б. Подоляка // Физическое воспитание студентов. – 2002. – № 8. – С. 11 – 18.

References

1. Bezmylov N. N. Obosnovanie kompleksa informativnyh pokazatelej i opredele-nie ih pri-oritetnoj znachimosti dlja otbora kvalificirovannyh basketbolistov v komandu [Justification of the complex of informative indicators and identify their priority importance for the selection of qualified players in the team] // Fizicheskoe vospitanie studentov. – 2010. – № 1. – S. 18 – 23. (Rus.)
2. Kozin V. V. Povyshenie rezul'tativnosti atakujuvuh dejstvuj basketbolistov 15-17 let na osnove modelirovanija protivodejstvuj sopernikov [Enhancing the attacking players 15-17 years of action based on the modeling of counteractions rivals] : avtoref. dis. ... kand. ped. na-uk : [spec] 13.00.04. "Teorija i metodika fiz. vospitanija, sportivnoj trenirovki i ozdorovi-tel'noj fiz. kul'tury" / Kozin Vadim Vital'evich ; OGIFK. – Omsk, 2009. – 24 s. (Rus.)
3. Kozina Zh. L. Rezul'taty razrabotki i primenenija universal'nyh metodik indi-vidualizacii uchebno-trenirovochnogo processa v sportivnyh igrah [The results of the development and application of universal methods of individualization of the training process in sports] // Slobozhans'kij naukovno-sportivnij visnik. – H. : HDAFK, 2008. – № 14. – S. 96 – 103. (Rus.)
4. Lisenchuk G. A. Upravlenie podgotovkoj futbolistov [Office of preparing players]. – K. : Olimpijskaja literatura, 2003. – 268 s. (Rus.)
5. Maksymenko I. H. Teoretyko-metodychni osnovy bahatorichnoyi pidhotovky yunyx sport-smeniv u sportyvnykh ihrakh [Theoretical and methodological foundations of long-term preparation of young athletes in sports games] : avtoref. dys. ... d-ra nauk z fiz vykhovannya i sportu [spets]: 24.00.01 «Olimpiys'kyy i profesiynyy sport» / Maksymenko Ihor Heorhiyovych ; NUFVSVU – K., 2010. – 46 s. (Ukr.)
6. Mihno L. V. Osobennosti sostava komand vysokokvalificirovannyh hokkeistov (Zimnie olimpijskie igry 2006 goda) [Peculiarities of teams of highly skilled players (Winter Olympic Games 2006)] // Uchenye zapiski universiteta imeni P. F. Lesgafta. – 2006. – № 10. – S. 31 – 37. (Rus.)
7. Platonov V. N. Sistema podgotovki sportsmenov v olimpijskom spor-te. Obwaja teorija i ee prakticheskie prilozhenija [uchebn. dlja stud. vyssh. ucheb. zavedenij fiz. vospita-nija i sporta] [System of training athletes in Olympic sports: general theory and its practical applications]. – K. : Olimpijskaja literatura. – 2004. – 808 s. – ISBN 966-7133-64-8 (Rus.)
8. Plotnikov A. V. Funkcional'naja podgotovlennost' hokkeistov 17-19 let v podgotovitel'-nom periode na special'no-podgotovitel'nom jetape [Functional preparedness of players 17-19 years

in the preparatory period on a specially-preparatory stage] // Uchenye zapiski universiteta imeni P. F. Lesgafta. – 2009. – Вып. 8. – С. 103 – 106. (Rus.)

9. Podoljaka O. B. Rol' polevoj pozicii v amerikanskom futbole [Role field position in American football] // Fizicheskoe vospitanie studentov. – 2002. – № 8. – С. 11 – 18. (Rus.)

**ДИФФЕРЕНЦИАЦИЯ
ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ
В ИГРОВЫХ КОМАНДНЫХ ВИДАХ СПОРТА
КАК НАПРАВЛЕНИЕ
НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ**

Юрий БРИСКИН, Марьян ПИТЫН, Оксана БЛАВТ

*Львовский государственный университет
физической культуры*

Аннотация. Соревновательная деятельность в таких видах спорта как баскетбол, гандбол, футбол, водное поло и др. характеризуется сложнокоординационной структурой и различными направлениями технико-тактических действий, направленных на получение конечного эффекта в лимитированных условиях. Достижение результата в этих видах спорта существенно осложняется тем, что спортсмены в соревновательной деятельности находятся в условиях жесткого контакта и непосредственного противостояния с соперниками.

Цель исследования – определить проблемное поле дифференциации технико-тактической подготовки спортсменов в игровых командных видах спорта.

Методы исследования: анализ и обобщение научной литературы, анализ документальных материалов, сравнения и логический метод, абстрагирование и систематизация.

Направления дифференциации в технико-тактической подготовке квалифицированных спортсменов должны учитывать темпы развития организма, уровень подготовленности, квалификацию, соматотип, направления индивидуальной игровой деятельности, зоны спортивной площадки, игровые функции (амплуа).

Проблемное поле дифференциации технико-тактической подготовки квалифицированных спортсменов предполагает разработку концепции и ее проверки в условиях учебно-тренировочного процесса в командных игровых видах спорта.

Ключевые слова: дифференциация, техника, тактика.

**THE DIFFERENTIATION OF TECHNICAL
AND TACTICAL TRAINING OF SPORTSMEN
IN TEAM SPORTS AS A DIRECTION
OF SCIENTIFIC RESEARCH**

Yuriy BRISKIN, Maryan PITYN, Oksana BLAVT

Lviv State University of Physical Culture

Annotation. Adversarial activities in such kinds of sport as basketball, handball, football, water polo, mini, beach football, etc. are characterized by coordinating structure and orientation of technical and tactical actions for getting the final effect in definite time. Achievement of the result in such

sports is significantly complicated by the moment, where sportsmen in adversarial activities are in direct confrontation and hard contact with competitors.

Aim of the research is to determine problematic field of differentiation of technical and tactical training of sportsmen in team sports.

Methods: analysis and generalization of scientific literature; analysis of documentary materials; comparison and logical method, abstracting and systematization of the results obtained.

Directions of differentiation in technical and tactical training of qualified sportsmen predict the consideration of paces of a body development, level of preparedness, level of skill, somatotype, direction of activity, playground zone, playing functions (roles). The problematic field of differentiation of technical and tactical training of qualified sportsmen represents the modeling of conception and its verification in conditions of educational training process in team sports.

Key words: differentiation, technique, tactics.

Стаття надійшла до редколегії 20.06.2012

УДК 796.015.1.86

**THEORETICAL TRAINING IN FENCING:
STATE AND PROSPECTS OF RESEARCHES****Maryan PITYN, Yuriy BRISKIN, Olga ZADOROZHNA***Lviv State University of Physical Culture***ТЕОРЕТИЧНА ПІДГОТОВКА У ФЕХТУВАННІ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Мар'ян ПІТИН, Юрій БРИСКІН, Ольга ЗАДОРОЖНА. Львівський державний університет фізичної культури**

Анотація. Структура технічних і тактичних дій фехтувальників під час змагань значною мірою залежить від раціональної інтелектуальної діяльності. Розвиток розумових здібностей і набуття спеціальних знань у галузі теорії та методики конкретного виду спорту належать до завдань теоретичної підготовки. З удосконаленням системи підготовки набувають актуальності питання, пов'язані з формуванням достатнього рівня знань, особливо в обраному виді спорту, як важливої передумови зростання майстерності спортсмена.

Мета дослідження полягає у визначенні актуальних напрямів досліджень у теоретичній підготовці у фехтуванні.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення, вивчення документальних матеріалів, порівняння й систематизація.

Раціональна інтелектуальна діяльність займає важливе місце у спорті, оскільки вона створює відповідні умови для ефективної реалізації отриманих знань і навичок.

Важливим компонентом багаторічної системи підготовки у фехтуванні є теоретичної підготовка. Вона спрямовується на розвиток загальної культури особистості та конкретних розумових здібностей. Її цінність полягає у вихованні всебічно розвинених, висококваліфікованих спортсменів, які здатні досягти успіху в змаганнях найвищого рівня.

Питання удосконалення структури й змісту теоретичної підготовки та підвищення рівня обізнаності спортсменів у фехтуванні є актуальними, оскільки теоретична підготовка є важливою складовою розвитку знань і формування навичок у спортсменів на різних етапах багаторічного удосконалення.

Ключові слова: фехтування, теоретична підготовка, наукові дослідження.

The problem of presentation and the analysis of recent investigations and publications.

As you know, the important components of a long-term improvement of athletes are technical, tactical, physical, psychological and integral ones. [5, 8].

The analysis of scientific and methodological literature of an athlete's training in fencing pointed to a wide representation of works, which examine: specific aspects of technical as well as tactical training (Arkadyev V. A., 1969; Voytov V. G., 2004; Tyshler D. A., 2006; Kabanova I. A., 2007; O. Shevchuk, 2008; Tyshler E. G., 2010), improvement of general and special physical preparedness (Busol V. A., 1978; V. S. Schubert, 2009; Lynets M. M., Hohla A. I., 2010), mental (psychological) training (Tyshler D. A., Mydler M. P., 1966; Keller V. S., 1970; Turetsky B., 1982; Rodionov A. V., 1983). However, it should be noted that theoretical training in fencing is mentioned much less than other components of the training system of sportsmen (Tyshler D. A., Korolyova A. P., 1997).

The structure of technical as well as tactical actions of fencers during competitions depends a lot on rational, intellectual activity. Moreover, the development of mental abilities and acquirement of specific knowledge in the theory and methodology of the particular kind of sport are the tasks of theoretical training [1, 9].

Thus, in modern conditions the question connected with the formation of a sufficient level of knowledge, especially in the chosen kind of sport, becomes actual as it is an important factor of sportsman's improvement.

The relation to important scientific and practical tasks. Research performed under the theme 2.8 "Improving the training of athletes in some sports groups" Consolidated Plan research in the field of physical culture and sport for 2011-2015.

Aim of the research consists in determination of the relevance of research in theoretical training in fencing.

Methods of research: analysis and generalization of scientific literature; analysis of documentary materials; comparison and logical method, abstracting and systematization of the obtained results.

Presentation of the basic material. The achievement of high sports results is impossible without the formation of a rational and scientifically appropriate training system. Such training system provides the acquirement of specific knowledge, abilities and skills, aimed at solving technical, tactical, physical and mental sides of training. It is emphasized that each of these sides not only depends on the degree of development of others, but also determines their level [8]. That's why, a prerequisite for improving different aspects of sportsmen's preparedness consists in the acquirement of specific knowledge in the theory of chosen kind of sport and their implementation in practice [7].

Fencing is a special combative kind of sport in which every athlete's action is a consequence of a complex analytical work in the limit of time and space. In such conditions the efficiency of an athlete's actions depends not only on his technical skills, but also on the high intellectual level, which determines the ability to understand and anticipate the opponent's intentions [1, 6, 9]. Therefore, fencing is a creative kind of sport, as a decisive factor in the battle is the ability to non-standard thinking in the rapidly changing situation. According to the specialists [4, 10], a theoretical training is one of the ways of sportsmen's intellectual improvement as it promotes thinking process and individual cultural qualities. Moreover, it creates prerequisites for realization of their potential in sports activity at different stages of long-term improvement.

According to some authors [2, 10], the structure of fencer's knowledge at various stages of long-term preparation includes the following sections: information about the origin, development and current state of fencing and its impact on personal development, details of the conditions and characteristics of training and competitive activities, the foundation of theory and methods in fencing; patterns of recovery processes, the foundation of personal hygiene and nutrition guidance; safety during training sessions and competitions, competition rules, terminology and principles of judgment, requirements for equipment.

At the same time there should be mentioned the value of theoretical knowledge in the development of moral principles and traditions, which are inherent in fencing as an ancient kind of sport. Analysis of the history of higher education establishment's shows that fencing with its traditional system of moral values and nobility of sportsmen's relations has always been used both as element of physical training and individual cultural education. The essential manner of fencer's behavior during the fight promotes courtesy, gallantry and respect for the opponent. Therefore, training system in fencing should be aimed not only at receiving, practical knowledge in the chosen kind of sport, but also at maintenance and promotion of interpersonal traditional relations, as a way to educate a highly cultured person. Because of this, in our opinion, the structure of theoretical training should include information about the ancient Greek Olympic ideas, the concept of Olympism, Olympic symbols and ceremonies, the current state of the Olympic movement in Ukraine and the World, problematic issues in Olympic Sport (professionalization, commercialization, doping use, the concept of «Fair Play»); Olympic Ukraine (Ukrainian athletes' achievements, famous figures in the Olympic sport). Thus, the theoretical training in fencing should cover the knowledge of Olympic movement as the way of education of harmoniously developed personality, able to reveal own potential both in sports and any other activity.

However, analysis of scientific and methodological literature illustrates that the theoretical training is paid much less attention by coaches and athletes in comparison with other sides of training system at different stages of long-term improvement of sportsmen in fencing. In particular, the scoreboard educational and training work in fencing for different groups of sportsmen [2] provides from 0.9 to 2% of the total amount of hours of theoretical training, which, in our opinion, is not enough for the achievement of an optimal level of knowledge in theory and methodology of chosen kind of sport.

Therefore, the formation of a sufficient knowledge level of the theory of fencing is an actual issue at the present stage of development of this kind of sport. Moreover, it is an important factor

which has great influence on the development of the general individual cultural level at different stages of long-term training system. Because of this, we have made an attempt to work out questionnaires (forms) to obtain materials which can illustrate an educational level of fencers in the theory of chosen kind of sport at various stages of long-term training system, taking into account their age characteristics and level of sports skills. The first one provides filling in the forms by fencers at the previous stages and specialized basic training (Form "A"), the second – at the stages of preparation for higher achievements and realization of individual potential (Form "B").

According to the guidance of sociologists and the principle of consistent inclusion of complex questions, the form consists of three parts: introductory, main and concluding [3].

Introduction allows to obtain information about sportsmen's age, their level of mastership and information associated with previous acquaintance with information about Olympism.

The main part of the form "A" consists of two sections. The first section includes three blocks of questions connected with the history of fencing, techniques, tactics and rules of competition. The second one contains questions about ancient Greece, the revival of the Olympic Games, the modern Olympic movement and famous athletes.

The first section of the main part of form "B", besides the previous three blocks, includes the fourth list of questions connected with famous figures in fencing. The second one includes the same sections as the form "A".

The questions submitted in both forms take into account the age characteristics and level of sportsmen's experience at various stages of long-term training system. We used the questions of different nature and level of complexity considering such as closed, open, half-closed, direct questions and questions to establish compliance.

To answer the questions in form "A" sportsmen should be conscious of basic information about the current state of fencing, terminology, technical and tactical elements, competition rules, the origin of the Olympic Games and their revival in the 19th century, concepts, symbols, ceremonies and famous figures in the modern Olympic movement, kinds of sports in the program of the Olympic Games.

The questions in the form "B" in comparison with the content of the questions in form "A" demand from the athletes the thorough (deep) knowledge about the origin, development and current state of fencing, famous domestic and foreign athletes and coaches, terminology, technical and tactical elements, competition rules, the features of the Olympic Games in Ancient Greece, their revival in the 19th century, concepts, symbols, ceremonies and famous personalities connected with the modern Olympic movement kinds of sports in the program of the Olympic Games, chronology of the Olympic Games and places where they were held.

To sum up, we assume that our research work will increase sportsmen's motivation in the acquisition of the specific knowledge in the theory of fencing.

Conclusions. The rational intellectual activity occupies an important place in sport as it creates appropriate prerequisites for the effective implementation of acquired knowledge and skills.

An important component of the long-term training system in fencing is theoretical training. It is aimed at development of the general culture of personality and specific mental abilities. Its value lies in the education of comprehensively developed, highly skilled athletes who are able to succeed in the competitions of the highest level.

At present the issues concerning theoretical training in fencing are actual as theoretical training is an important component of the development of sportsmen's skills and knowledge at various stages of long-term training system.

Further research perspectives involve a survey of fencers at various stages of long-term training system.

List of references

1. Антохин А. В. Построение интегральной подготовки фехтовальщиков-рапиристов 15-16 лет : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец] 13.00.04 «Теория и методика физ. воспитания и спорт тренировки» / Антохин Антон Викторович ; ВНИИФК. – М., 2006. – 24 с.

2. Бусол В. А. Фехтування : навчальна прогр. для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ / Бусол В. А. – К., 2006. – 43 с.
3. Воронов Ю. П. Методы сбора информации в социологических исследованиях / Воронов Ю. П. – М., 1974. – 157 с.
4. Емельянов Е. И. Особенности управления подготовкой фехтовальщиков с поражением опорно-двигательного аппарата / Емельянов Е. И., Макина Л. Р., Юламанова Г. М. // Адаптивная физическая культура. – 2008. – № 1. – С. 13.
5. Келлер В. С. Теоретико-методические основы подготовки спортсменов / Келлер В. С., Платонов В. Н. – Л. : Украинская спортивная ассоциация, 1993. – 270 с.
6. Кривенцова І. В. Можливості фехтування у фізичному вихованні студентів педагогічних університетів / Кривенцова І. В. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2009 – № 12. – С. 106-108.
7. Мунтян В. С. Интегральная специальная подготовка как фактор повышения уровня подготовленности спортсменов / Мунтян В. С. // Физическое воспитание студентов творческих специальностей : сб. науч. тр. / под ред. Ермакова С. С. – Х. : ХГАДИ: (ХХПИ), 2009. – № 1. – С. 101 - 108.
8. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : [учебн. для студ. высш. учеб. заведений физ. воспитания и спорта] / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2004. – 808 с. – ISBN 966-7133-65-8.
9. Турецкий Б. В. Обучение фехтованию / Б. В. Турецкий. – М. : Академ. проект, 2007. – 124 с.
10. Спортивное фехтование : учебн. для вузов физ. культуры / под. общ. ред. Д. А. Тышлера. – М. : Физкультура, образование и наука, 1997. – 389 с.

References

1. Antohin A. V. Postroenie integral'noj podgotovki fehtoval'nikov-rapiristov 15-16 let [Building integrated training for fencers aged 15-16] : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : [spec] 13.00.04 «Teoriya i metodika fiz. vospitaniya i sport trirovki» / Antohin Anton Viktorovich ; VNIIFK. – M., 2006. – 24 s. (Rus.)
2. Busol V. A. Fekhtuvannya : navchal'na progr. dlya DYuSSH, SDYuShOR, ShVSM [Fencing. Curriculum for DYUSSH, SDUSHOR, SHVSM]. – K., 2006. – 43 s. (Ukr.)
3. Voronov Ju. P. Metody sbora informacii v sociologicheskikh issledovaniyakh [Methods of data collection in social science research]. – M., 1974. – 157 s. (Rus.)
4. Emel'janov E. I., Makina L. R., Julamanova G. M. Osobennosti upravleniya podgotovkoj fehtoval'nikov s porazheniem oporno-dvigatel'nogo apparata [Control features fencers training with the defeat of the musculoskeletal system] // Adaptivnaja fizicheskaja kul'tura. – 2008. – № 1. – S. 13. (Rus.)
5. Keller V. S., Platonov V. N. Teoretiko-metodicheskie osnovy podgotovki sportsmenov [Theoretical and methodological basis of training athletes]. – L. : Ukrainskaja sportivnaja asociacija, 1993. – 270 s. (Rus.)
6. Kryventsova I. V. Mozhlyvosti fekhtuvannya u fizychnomu vykhovanni studentiv pedahohichnykh universytetiv [Possibilities of fencing in students physical education of pedagogical universities] // Pedahohika, psykhohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu. – 2009 – № 12. – S. 106-108. (Ukr.)
7. Muntjan V. S. Integral'naja special'naja podgotovka kak faktor povysheniya urovnja podgotovlennosti sportsmenov [The integrated special training as a factor in increasing the level of preparedness of athletes] // Fizicheskoe vospitanie studentov tvorcheskikh special'nostej : sb. nauch. tr. / pod red. Ermakova S. S. – H. : HGADI: (HHPI), 2009. – № 1. – S. 101 - 108. (Rus.)
8. Platonov V. N. Sistema podgotovki sportsmenov v olimpijskom sporte. Obwaja teoriya i ee prakticheskie prilozhenija : [uchebn. dlja stud. vyssh. uceb. zavedenij fiz. vospitaniya i sporta] [System of training athletes in Olympic sports. The general theory and its practical applications [text-

book for students of High educational institutions of physical education and sport]. – К. : Olimpijskaja literatura, 2004. – 808 s. – ISBN 966-7133-65-8. (Rus.)

9. Tureckij B. V. Obuchenie fehtovaniju [Learning fencing]. – М. : Akadem. proekt, 2007. – 124 s. (Rus.)

10. Sportivnoe fehtovanie : uchebn. dlja vuzov fiz. kul'tury [Sport Fencing: textbook for high schools of physical culture] / pod. obw. red. D. A. Tyshlera. – М. : Fizkul'tura, obrazovanie i nauka, 1997. – 389 s. (Rus.)

ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВКА В ФЕХТОВАНИИ: СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИССЛЕДОВАНИЙ

**Марьян ПИТЫН, Юрий БРИСКИН,
Ольга ЗАДОРЖНАЯ**

*Львовский государственный университет
физической культуры*

Аннотация. Структура технических и тактических действий фехтовальщиков во время соревнований в значительной степени зависит от рациональной интеллектуальной деятельности. Развитие умственных способностей и приобретение специальных знаний в области теории и методики конкретного вида спорта входит в задачи теоретической подготовки. При совершенствовании системы подготовки становятся актуальными вопросы, связанные с формированием достаточного уровня знаний, особенно в избранном виде спорта, как необходимого условия повышения мастерства спортсмена.

Цель исследования состоит в определении актуальных направлений исследований в области теоретической подготовки в фехтовании.

Методы исследования: анализ и обобщение научной литературы, анализ документальных материалов, сравнения и логический метод, абстрагирование и систематизация полученных результатов.

Рациональная интеллектуальная деятельность занимает важное место в спорте, поскольку она создает соответствующие условия для эффективной реализации полученных знаний и навыков.

Важным компонентом многолетней системы подготовки в фехтовании является теоретическая подготовка. Она направлена на развитие общей культуры личности и конкретных умственных способностей. Ее ценность заключается в воспитании всесторонне развитых, высококвалифицированных спортсменов, способных достичь успеха в соревнованиях самого высокого уровня.

Вопросы совершенствования структуры и содержания теоретической подготовки, а также повышения уровня компетентности спортсменов в фехтовании, актуализируются, так как теоретическая подготовка является важной составляющей развития знаний и формирования навыков у спортсменов на различных этапах многолетнего спортивного совершенствования.

Ключевые слова: фехтование, теоретическая подготовка, научные исследования.

THEORETICAL TRAINING IN FENCING: STATE AND PROSPECTS OF RESEARCHES

Maryan PITYN, Yuriy BRISKIN, Olga ZADOROZHNA

Lviv State University of Physical Culture

Annotation. The structure of technical as well as tactical actions of fencers during competitions depends a lot on rational intellectual activity. Moreover, the development of mental abilities and acquirement of specific knowledge in the theory and the methodology of particular kind of sport are the tasks of theoretical training.

Thus, in modern conditions a question connected with the formation of a sufficient level of knowledge, especially in the chosen kind of sport, becomes actual as it is an important factor of sportsman's improvement.

Aim of the research consists in determination of the relevance of research in the field of theoretical training in fencing.

Methods of research: analysis and generalization of scientific literature; analysis of documentary materials; comparison and logical method, abstracting and systematization of the obtained results.

The rational intellectual activity occupies an important place in sport as it creates appropriate prerequisites for the effective implementation of acquired knowledge and skills.

An important component of the long-term training system in fencing is theoretical training. It is aimed at development of the general culture of personality and specific mental abilities. Its value lies in the education of comprehensively developed, highly skilled athletes who are able to succeed in competitions of the highest level.

At present the issues concerning theoretical training in fencing are actual as theoretical training is an important component of development of sportsmen's skills and knowledge at various stages of long-term training system.

Key words: fencing, theoretical training, research.

Стаття надійшла до редколегії 21.06.2012

УДК 796.015.134.864

**CORRELATION BETWEEN TECHNICAL
AND TACTICAL ACTIVITY
AND PHYSICAL PREPAREDNESS
OF QUALIFIED EPÉE FENCERS**

Alla KHOKHLA, Mykhailo LYNETS'

Lviv State University of Physical Culture

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ І ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ КВАЛІФІКОВАНИХ ФЕХТУВАЛЬНИКІВ-ШПАЖИСТІВ. Алла ХОХЛА, Михайло ЛИНЕЦЬ. *Львівський державний університет фізичної культури*

Анотація. Ефективна реалізація техніко-тактичних дій у варіативних конфліктних умовах змагальної діяльності у фехтуванні не можлива без належного рівня фізичної підготовленості спортсменів. Мета – з'ясувати кореляційні взаємозв'язки між кількісними показниками техніко-тактичних дій та рівнем фізичної підготовленості кваліфікованих фехтувальників на шпагах.

Проведено тестування рівня фізичної підготовленості фехтувальників-шпажистів (31 спортсмен) за комплексом із 20 тестів, а також аналіз змагальної діяльності цих спортсменів за допомогою відеознімання та нотаційної фіксації основних техніко-тактичних дій (ЧЄ 17. 07. 2010 р., м. Лейпціг).

Установлено наявність значної кількості (41) статистично достовірних взаємозв'язків між показниками техніко-тактичної та фізичної підготовленості. Найбільшу кількість статистично достовірних кореляційних взаємозв'язків (34) виявлено між кистьовою, становою силою, вибуховою силою м'язів верхніх і нижніх кінцівок й спеціальною силовою витривалістю та кількісними показниками техніко-тактичних дій (ТТД), що свідчить про провідну роль силових і швидко-силових якостей та спеціальної витривалості. Відсутність достовірних кореляційних взаємозв'язків між кількісними показниками ТТД та рівня розвитку окремих проявів фізичних якостей (гнучкість, окремі форми прояву бистроти) може свідчити про те, що останні не лімітують ефективність змагальної діяльності кваліфікованих фехтувальників на шпагах.

Ключові слова: фехтувальники, техніка, тактика, фізична підготовленість, кореляція.

Problem setting. At this stage of high sporting achievements we can see active commercialization and professionalization. This is particularly evident in the increasing start and duration of athletes' competitive activity in the annual cycle, striving for continuation of qualified sporting career, increase of competitive entertainment activities, etc. [6, 8]. Fencing develops due to the modern tendencies in sports – systematically changing the rules of competition that cause changes in the structure and content of competitive activity. Effective implementation of technical and tactical skills in difficult conditions of competitive activity and high sporting results in fencing are not possible without a proper foundation of physical and functional preparedness of athletes. Analysis of scientific and methodical literature showed that many specialists researched the movement technique of fencers, as a condition of athletic results [1, 9 etc.] and the structure of technical and tactical activity according to the current requirements for competitive activities [2, 11]. It should be emphasized that some scientific researches deal with the study of correlations between technical and tactical skills (TTS) and physical preparedness of fencers. So, Rydnyk M. A. [7] established correlation between the technical and tactical skills and special physical preparedness for skilled foil fencers. Movshovych A. D. with co-authors [5] studied the relations between indicators of basic actions and physical and mental qualities of épée fencers aged 14-16; Ivanov I. P. studied the same correlations at the age of 11-12 [3]. Taking into account the lack of researches devoted to correlation between technical and tactical skills (TTS) and physical preparedness level of qualified épée fencers, clarification is more than important.

The purpose is to find out the correlation between quantitative indicators of technical and tactical activity in terms of general activity and physical preparedness level of qualified épée fencers.

Methods and organization of the research. To achieve the goal the following methods were used: theoretical analysis and synthesis; pedagogical observation including the use of instrumental techniques, correlation analysis by Spirmen. Pedagogical monitoring was conducted at the competition period on the basis of Ukrainian fencing team (épée, male) after a standard warm-up, and physical preparedness level of épée fencers has been examined by a set of 20 tests. 31 trained athletes (CMS, MS, CMS of Ukraine) were tested. The competitive activity of athletes was analysed by means of video recording and taking notes of TTS. In general, there were registered 49 matches' scores in the European Championship held in July 17, 2010, in Leipzig (Germany) and L'viv region championship in fencing among juniors, held in February 22-27, 2010, in L'viv. The basic techniques were recorded to solve tactical problems in competitive activity [2.11, etc.]: movement (steps, jumps, lunge-closing, running, "arrow"), attacks (simple, with a feint, with effect on the arms, combined), protection of the response; counterattack; remises.

Results and discussion. Correlation analysis of quantitative indicators of TTS and the preparedness level of qualified épée fencers showed the presence of statistically significant $p \leq 0,05-0,001$ correlation. This interaction at the level of probability $p \leq 0,001$ (rkryt. $\geq 0,554$) was ascribed to the strong, at $p \leq 0,01$ (rkryt. $\geq 0,449$) – to the middle, and at $p \leq 0,05$ (\geq rkryt. 0.349) – low indication. While analyses of the movement techniques, a strong correlation was found between the number of attacks carried out in the process of competitive activity and maximum power-flexor hand muscles ($r = 0,586$). On the one hand, such a relationship may be coincidental, since the hand muscles are not involved in carrying cases, and on the other hand, execution cases are usually accompanied by performance of armed hand TTS, which explains the nature of this correlation. The average correlation was found between the number of jumps in the front fencing and a maximum power of flexor hand muscles ($r = 0,464$). We can assume that this correlation is a consequence of genetic structure of athletes' muscles. Besides, the average correlation was found in the number of attacks carried out by force and extensor back muscles ($r = 0,502$), which is quite natural, because of cases requiring the maintenance of specific fencing racks and considerable power displays of leg muscles. On the medium level a statistical correlation was found between the number of hops in the front fencing and a maximum power of flexor hand muscles ($r = 0,464$), which also can be explain by the genetic structure of athletes' muscles.

Weak correlation ($r = 0,361$) was found between the number of attacks and: explosive strength of upper limb muscles (from the attack carried out mainly attacks that require additional efforts of armed hand); ability for orientation in space ($r = -0,418$), because of the effective implementation of technical and tactical skills determinant choice of the optimal distance to the opponent; special endurance ($r = 0,373$). Adversarial activity of fencers is characterized by dynamic, permanent change in the distance, the performance of attacking and defensive actions that are not possible without an appropriate level of special endurance. At the same level the correlation between the number of hops in the front fencing and explosive force of pushing leg was found ($r = 0,426$), because the appropriate level of explosive power leg enables better mobility. At the weak level also were found the correlation between number of steps that were taken in a competitive activity and total working capacity ($r = 0,404$), which is quite logical. Weak inverse correlation ($r = -0,370$) was found between the number of jumps for moving around the fencing track and general performance. It can be assumed that athletes with low overall efficiency will move to combat track mostly by steps, not by hops.

Analysis of the correlation matrix revealed statistically significant relationship between average number of simple attacks and explosive muscle strength of upper extremities ($r = 0,541$). It can be assumed that a high level of power-speed hand muscles is a prerequisite for successfully carried out simple attacks. The same level of correlation was found between the number of attacks on the influence of rival weapons and explosive muscle strength of upper extremities ($r = 0,535$), and the number of combined attacks and maximum power-flexor hand muscles ($r = 0,527$). The point is that implementation of fencers' attacks was largely accompanied by retention of weapons 770 g and repeated steps with extra efforts and constant opposition rival [12]. Our results also confirm the data by Tishler D. A. and Movshovych A. D. [10], about the significance of arm force for the effective implementation of arm attacks by épée fencers.

A weak correlation was found between the number of applied simple attacks and simple motor re-

action velocity ($r = -0,425$) and quickness of response selection of probable relationship is not established. Our results confirm the data by Movshovych A. D. with co-authors [5] found among épée fencers aged 14-16. On the one hand, this can be explained by the fact that, unlike other types of fencing, attacking action of fencer usually is not associated with the choice, and is caused by nature. On the other hand, it can be caused by specific competitive activity in épée fencing, because, unlike other types of fencing, it is not a prior action: apparatus fixes only that shot which is caused more by 0.04 s [12]. Number of applicable attacks with feints at the same level correlates with the maximum strength of flexor hand muscles ($r = 0,416$). A weak correlation relationship was found between the number of attacks carried out with the action of a weapon opponents and maximum power-extensor back muscles ($r = 0,355$) and the ability for orientation in space ($r = -0,390$). Rational choice of distance during attacking actions of épée fencing makes impossible to obtain injection into armed arm or leg that is ahead. There is also a weak correlation relationship between the number of combined attacks and maximum power-extensor back muscles ($r = 0,442$), ability for orientation in space ($r = -0,400$), special endurance ($r = 0,390$) and simple motor reaction time ($r = -0,381$). Inverse weak links were established between the number of combined attacks and quickness of movement in the battle front ($r = 0,416$) and velocity selection of reaction ($r = 0,392$).

Analysis of the correlation matrix, performed by number of qualified épée fencers and defense responses, and their physical preparedness level showed the presence of medium and weak relationships. In particular, on the medium level statistical relationships with the explosive power of muscles of upper extremities ($r = 0,548$) and maximum power-flexor hand muscles ($r = 0,544$) were found. This is due to the nature of these TTS because protection implies force confrontation of rival weapons and its reflection. The inverse correlation of several protections with the response were detected with the ability to play the hand muscular effort ($r = 0,458$). Obviously, for efficient protection of the athlete, time is needed to put the proper effort to repel rival weapons and control the extent of relaxation and muscle tension in the performance response. A similar relationship was established with the velocity selection of reaction ($r = 0,450$). That may be because of the fact that athletes who have worse reaction velocity selection often react to the appearance of rivals. Our findings confirm the results of research data on the correlation for épée fencers aged 11-12 [3].

Weak protection response correlation between the maximum power of muscles, back extensors ($r = 0,434$), simple motor reaction velocity ($r = -0,412$) and specific resistance ($r = 0,395$) was established. It is known that timely reaction to the opponent can have a positive impact on the result of competitive activity, and appropriate level of athletes' special endurance can perform better TTS at a fatigue background [4].

Correlation matrix of quantitative indicators of counter-attacks; physical preparedness of qualified épée fencers showed the presence of strong, moderate and weak, then including both direct and inverse relationships. The strong correlation between the number of counter-attacks and explosive muscle strength of upper extremities was found ($r = 0,635$). This is natural, because the counterattack is a protective action to an opponent's attack. The average correlation was found between the number of counterattacks and maximum power-flexor hand muscles ($r = 0,475$) and special endurance ($r = 0,457$). It can be assumed that this is connected with the work of armed hands and holding weapons to 770 g and the inability to successfully counterattack against a fatigue background. The inverse relationship was found between the average number of counter-reaction and quickness of choice ($r = 0,531$). Further studies should be provided to explain this phenomenon.

A weak correlation was found between the number of counterattacks and explosive leg strength ($r = 0,412$), which can be explained by ahead position of an opponent in an attack not only by the movement of weapons, but also by reducing the distance. These data confirm the previous studies on this subject [7]. A weak correlation between the number of counterattacks and maximum power-extensor back muscles was found ($r = 0,429$). The number of counterattacks on low levels correlates with speed endurance ($r = 0,448$), which confirms the importance of this level in qualitative performance of different TTD during competitive match.

Qualitative performance of remises is characterized by the continuation of attacks after contact with the opponent's defense, which requires strict athlete's adherence to distance. Obviously, this is due to a strong correlation ($r = -0,453$) between the number remises and ability for orientation in

space. Average relationships were found between the number of remises and special endurance ($r = 0,450$). With some indicators, the level of physical preparedness (mobility in the hip joints, running at 20 m on the run, moving in the battle front at a distance of 15 m, reaction to moving object) and quantitative indicators of TTS under conditions of probable adversarial correlation relationship is not established ($p \leq 0,05$).

Conclusions:

1. Existence of a large number of statistically reliable correlations between the indices of technical and tactical activity and physical preparedness demonstrates the important role of physical preparedness in the sports training system of qualified épée fencers.

2. The results of correlation analysis confirmed the role of power and power-speed special endurance in épée fencing.

3. Absence of reliable correlations between the quantitative indices of TTS and the development level of some physical qualities manifestation (flexibility, certain forms of speed manifestation) may indicate that the latter do not limit the competitive activity efficiency of qualified épée fencers.

List of references

1. *Бычков Ю. М.* Новое в технике передвижений фехтовальщиков [Электронный ресурс] / Ю. М. Бычков // Теория и практика физической культуры – 2000. – № 11. – С. 28 – 29. – Режим доступа: <http://www.libsport.ru/source/f8b8cdb2-522f-4ac7-a09a-11f95b914b30>.

2. Оцінка змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів у фехтуванні на шпагах / В. О. Дрюков, П. М. Азарченков, В. М. Глебов, О. В. Дрюков // Олімпійський спорт і спорт для всіх : тези доп. XIV Міжнар. наук. конгрес. – К., 2010. – С. 63.

3. *Иванов И. П.* Показатели двигательных реакций, свойств внимания и двигательных качеств в структуре применения действий в поединках юными фехтовальщиками на шпагах 11-12 лет / И. П. Иванов // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 1998. – № 1. – С. 51 – 52.

4. *Келлер В. С.* Диагностика функционального состояния фехтовальщиков под воздействием физической нагрузки / Келлер В. С., Линец М. М, Турецкий Б. В. // Научно-спортивный вестник. – К., 1989. – №5. – С. 28 – 29.

5. *Мовшович А. Д.* Показатели применения действий в поединке и их взаимосвязь с двигательными и психомоторными качествами юных фехтовальщиков на шпагах учебно-тренировочных групп ДЮСШ / А. Д. Мовшович, С. В. Голомазов, М. Е. Бакулин // Теория и практика физической культуры. – 1988. – №1. – С. 32 – 35.

6. *Платонов В. Н.* Современная стратегия многолетней спортивной подготовки / Владимир Платонов, Константин Сахновский, Мариуш Озимек // Наука в олимпийском спорте. – 2003. – № 1. – С. 3 – 14.

7. *Рыдник М. А.* Состав средств ведения поединков фехтовальщиками-рапиристами и их взаимосвязь с двигательными качествами и моторными типами спортсменов / Рыдник Михаил Анатольевич // Ученые записки университета имени П. Ф. Лесгафта. – 2010. – № 1. – С. 95 – 99.

8. *Суслов. Ф. П.* Система соревнований и динамика спортивной формы в индивидуальных дисциплинах / Суслов. Ф. П. // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – № 1. – С. 114 – 121.

9. *Тышлер Г. Д.* Техника передвижений у фехтовальщиков в многолетнем спортивном совершенствовании / Тышлер Геннадий Давидович // Вестник спортивной науки. – 2009. – № 1. – С. 22 – 24.

10. *Тышлер Д. А.* Двигательная подготовка фехтовальщиков / Тышлер Д.А., Мовшович А. Д. – М. : Академический Проект, 2007. – 153 с. – ISBN 978-5-8291-0890-8

11. *Шевчук Е.* Техничко-тактические действия ведущих шпажистов мира в условиях соревновательной деятельности / Елена Шевчук, Владимир Гамалий // Наука в олимпийском спорте. – 2009. – № 2. – С. 70 – 76.

12. Reglements. – Paris : Federation Internationale Descrime, 2008. – 160 p.

References

1. *Bychkov Ju. M.* Novoe v tehnikе peredvizhenij fehtoval'wikov [Jelektronnyj resurs] [A new in the technique of movement of fencers] // Teorija i praktika fizicheskoj kul'tury – 2000. –

№ 11. – S. 28 – 29. – Rezhim dostupa: <http://www.libsport.ru/source/f8b8cdb2-522f-4ac7-a09a-11f95b914b30>. (Rus.)

2. Dryukov V. O., Azarchenkov P. M., Hlyebov V. M., Dryukov O. V. Otsinka zmahal'noyi diyal'nosti kvalifikovanykh sport-smeniv u fekhturnanni na shpahakh [Evaluation of competitive activities of qualified athletes in fencing epee] // Olimpiys'kyy sport i sport dlya vsikh : tezy dop. XIV Mizhnar. nauk. konhres. – K., 2010. – S. 63. (Ukr.)

3. Ivanov I. P. Pokazateli dvigatel'nykh reakcij, svojstv vnimanija i dvigatel'nykh kachestv v strukture primenenija dejstvij v poedinkah junymi fehtoval'vikami na shpagah 11-12 let [Indicators of motor reactions, properties of attention and motor qualities in the structure of actions in duels young fencers 11-12 years] // Fizicheskaja kul'tura: vospitanie, obrazovanie, trenirovka. – 1998. – № 1. – S. 51 – 52. (Rus.)

4. Keller V. S., Linec M. M., Tureckij B. V. Diagnostika funkcional'nogo sostojanija fehtoval'vikov pod vozdejstviem fizicheskoi nagruzki [Diagnostics of functional state of fencers under the influence of physical activity] // Nauchno-sportivnyj vestnik. – K., 1989. – № 5. – S. 28 – 29. (Rus.)

5. Movshovich A. D., Golomazov S. V., Bakulin M. E. Pokazateli primenenija dejstvij v poedinke i ih vzaimosvjaz' s dvigatel'nymi i psihomotornymi kachestvami junyh fehtoval'vikov na shpagah uchebno-trenirovochnyh grupp DJuSSh [Indicators of action in a duel and their interrelation with impellent and psychomotor qualities of young fencers training groups Sports School] // Teorija i praktika fizicheskoi kul'tury. – 1988. – № 1. – S. 32 – 35. (Rus.)

6. Platonov V., Sahnovskij K., Ozimek M. Sovremennaja strategija mnogoletnej sportivnoj podgotovki [Modern strategy of many years for sports preparation] // Nauka v olimpijskom sporte. – 2003. – № 1. – S. 3 – 14. (Rus.)

7. Rydnyk M. A. Sostav sredstv vedenija poedinkov fehtoval'vikami-rapiristami i ih vzaimosvjaz' s dvigatel'nymi kachestvami i motornymi tipami sportsmenov [Composition of means of waging fencing duels, fencers and their interrelation with impellent qualities and types of motor of athletes] // Uchenye zapiski universiteta imeni P. F. Lesgafta. – 2010. – № 1. – S. 95 – 99. (Rus.)

8. Suslov F. P. Sistema sorevnovanij i dinamika sportivnoj formy v individual'nyh disciplinah [System of competition and the dynamics sports form in the individual disciplines] // Nauka v olimpijskom sporte. – 2007. – № 1. – S. 114 – 121. (Rus.)

9. Tyshler G. D. Tehnika peredvizhenij u fehtoval'vikov v mnogoletnem sportivnom sovershenstvovanii [Technique of movement in long-term sports perfection of fencers] // Vestnik sportivnoj nauki. – 2009. – № 1. – S. 22 – 24. (Rus.)

10. Tyshler D. A., Movshovich A. D. Dvigatel'naja podgotovka fehtoval'vikov [Locomotor preparation of fencers]. – M. : Akademicheskij Proekt, 2007. – 153 s. – ISBN 978-5-8291-0890-8 (Rus.)

11. Shevchuk E., Gamalij V. Tehniko-takticheskie dejstvija veduwih shpazhistov mira v uslovijah sorevnovatel'noj dejatel'nosti [Technical and tactical actions the leading epee of the world in competitive activities] // Nauka v olimpijskom sporte. – 2009. – № 2. – S. 70 – 76. (Rus.)

13. Reglements. – Paris : Federation Internationale Descrime, 2008. – 160 p.

**ВЗАИМОСВЯЗЬ
ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКИХ ДЕЙСТВИЙ
И ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ
КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ
ФЕХТОВАЛЬЩИКОВ-ШПАЖИСТОВ**

Алла ХОХЛА, Михаил ЛИНЕЦ

*Львовский государственный университет
физической культуры*

Аннотация. Эффективная реализация технико-тактических действий в вариативных конфликтных ситуациях соревновательной деятельности в фехтовании не возможна без надлежащего уровня физической подготовленности спортсменов. Цель – выявить корреляцион-

ные взаимосвязи между количественными показателями технико-тактических действий и уровнем физической подготовленности квалифицированных фехтовальщиков на шпагах.

Проведено тестирование уровня физической подготовленности фехтовальщиков-шпажистов (31 спортсмен) комплексом из 20 тестов, а также анализ соревновательной деятельности этих спортсменов с помощью видеосъемки и нотационной фиксации основных технико-тактических действий в официальных соревнованиях (ЧЕ 17. 07. 2010 г., г. Лейпциг).

Установлено наличие значительного количества (41) статистически достоверных взаимосвязей между показателями технико-тактической и физической подготовленности. Наибольшее количество статистически достоверных корреляционных взаимосвязей (34) установлено между кистевой, становой, взрывной силой мышц верхних и нижних конечностей, специальной силовой выносливостью и количественными показателями технико-тактических действий (ТТД), что свидетельствует о ведущей роли силовых и скоростно-силовых качеств, специальной выносливости в структуре физической подготовленности квалифицированных фехтовальщиков-шпажистов.

Отсутствие достоверных корреляционных взаимосвязей между количественными показателями ТТД и уровня развития отдельных проявлений физических качеств (гибкость, отдельные формы проявления быстроты) может свидетельствовать о том, что последние не лимитируют эффективность соревновательной деятельности квалифицированных фехтовальщиков на шпагах.

Ключевые слова: фехтовальщики, техника, тактика, физическая подготовленность, корреляция.

CORRELATION BETWEEN TECHNICAL AND TACTICAL ACTIVITY AND PHYSICAL PREPAREDNESS OF QUALIFIED EPÉE FENCERS

Alla KHOKHLA, Mykhailo LYNETS'

Lviv State University of Physical Culture

Annotation. Effective realization of technical and tactical activity in the various conflicting conditions of competitive activity in fencing is not possible without the proper level of physical preparedness of sportsmen. The research is aimed to find out correlations between the quantitative indices of technical and tactical activity and physical preparedness level of qualified épée fencers.

Physical preparedness level of épée fencers (31 sportsmen) has been examined by a set of 20 tests, and the competitive activity of these sportsmen has been analysed by means of video recording and taking notes of the basic technical and tactical activity (EC 17.07.2010, Leipzig).

A significant number (41) of statistically reliable correlations between the indices of technical and tactical activity and physical preparedness has been found. Most of these correlations (34) have been discovered between the hand, main force, explosive force of upper and lower extremities muscles, special endurance, and the quantitative indices of TTS, which proves the leading role of power qualities, speed-power qualities and special endurance. Absence of reliable correlations between the quantitative indices of TTS and the development level of some physical qualities manifestation (flexibility, certain forms of speed manifestation) can testify that the latter do not limit the competitive activity efficiency of qualified épée fencers.

Key words: fencers, technique, tactics, physical preparedness, correlation.

УДК 796.012.575.332

**ANALYSIS OF PASSES PERFORMED
BY FOOTBALL WORLD CUP WINNERS
DURING THE FINAL MATCHES IN 1970–2010****Ihor CHORNOBAY, Olha MATVIYAS***Lviv State University of Physical Culture***АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ ПЕРЕДАЧ М'ЯЧА ЧЕМпіОНАМИ СВІТУ З ФУТБОЛУ 1970 – 2010 РОКІВ.** Ігор ЧОРНОБАЙ, Ольга МАТВІЯС. *Львівський державний університет фізичної культури*

Анотація. Аналіз техніко-тактичних дій футбольних команд свідчить про високу варіативність показників передач м'яча [1, 2, 3, 4, 5 та інші], у зв'язку з чим, необхідно систематично накопичувати базу даних цих показників [1]. Серед опрацьованих літературних джерел ми не виявили наукових праць, де б порівнювалися показники виконання передач м'яча (коротких, середніх, довгих) чемпіонами світу у фінальних матчах 1970 – 2010 років. Мета дослідження полягає у визначенні розбіжностей кількісних та якісних показників виконання передач м'яча переможцями фінальних матчів чемпіонатів світу (ЧС) з футболу 1970 – 2010 років. Аналіз передач м'яча проводився за допомогою відеозаписів фінальних матчів ЧС 1970 – 2010 років. Установлено, що переможці ЧС виконували у фінальних матчах від 282 до 560 передач м'яча (брак виконання 11,78 – 26,95 %), у тому числі 160 – 318 коротких передач (брак 4,1 – 20,68 %); 65 – 184 середніх (брак 10,32 – 27,69 %); 36 – 85 довгих (брак 30,1 – 60,0 %). Найбільше коротких передач м'яча виконала збірна Іспанії 2010 року (318), середніх – збірна Бразилії 1994 року (184), довгих – збірна Франції 1998 року (85).

Ключові слова: передачі, брак, команда, чемпіонати світу.

Setting of the problem. A great number of practical and scientific workers have gone into details of technical and tactical actions in particular the passes performed by the football world cup winners [1, 2, 3, 4, 5 and so on]. The analysis of pass performance indices shows a great range of their variants and, therefore it is necessary to systematize them [1]. Passes are the largest part of technical and tactical actions performed during players' competitive activity [2]. Our research has been carried out according to the Scientific and Research Theme of the Department of Football in Lviv State University of Physical Culture in terms of 2011-2015. The united Department theme is 'Scientific and Systematic Principles of Footballers Training Improvement System in Terms of Competitive Activity Peculiarities' included to the General plan of Scientific and Research Work in the field of Physical Education and Sport of the National Department of Ukraine.

Library resources. The analysis of football passes in competitive activity of teams during the Euro-2004 showed that they take up over 50% of total number of all tactical and technical actions of skilled footballers [3]. In average top teams performed from 340 to 575 various ball passes during a game with a shortage from 22,4% to 36,5%. The correlation of various passes during a match is as follows: short passes – 50,4%; middle passes – 30,4%; long passes – 19,2% [3].

On exploring technical and tactical actions of "Karpaty Lviv" football team, O.V. Solomonko and I.J. Karpa stated in 2009 that passes have taken the largest number of technical and tactical ball actions in the general activity of footballers – 34,7% [2]. According to O.V. Solomonko and I.J. Karpa 2010, the average number of ball passes performed by players of "Karpaty Lviv" football team during a match is 270 (being changed from 345 to 200 passes); the coefficient of performance shortage – 30% (being changed from 14,2% to 31%) [2].

To the researches mind [4], expressed after the analysis of team's ball control during the 18th World Cup in Germany, the great number of passes is not a key point for winning. However, Spain, the present champion of the world and Europe, perform plenty of passes [5].

Having analyzed the competitive activity indices among teams participated in World Cup 1990 and 1994 finals, the author [1] suggests estimating the number of short, middle, long passes by points. A team that performed 200-210 short passes, 130-133 middle passes, 26-28 long passes ones

gains 1 or 2 points only. The average number of points (5 or 6) is given to a team accomplished 250-270 shorts, 144-147 middle, 34-36 long passes. A team that performed 340-350 short passes, 155-157 middle passes, 42-43 long passes deserves the highest estimation [1]. The paper presents the technical and tactical actions indices of the World Cup winners in the period from 1930 to 2002 [6].

According to the data [7], during the World Cup 1998 football teams of France, Brazil, Croatia, and Netherlands performed 88, 81, 75, 95 (accordingly) one-touch passes [7]. The winners of the World Football Cups in 1970-2010 performed from 95 (the national team of Brazil, 1994) to 31 one-touch passes during a final match (the national team of Italy, 1982) [8].

Having studied the library resources we couldn't find any scientifically based papers where comparison of football passes performance indices during final games among the World Cup winners in 1970 – 2010 would have been done.

The results of our research are expected to show the differences in football passes (short, middle, long) indices performed by the World Cup team-winners during eleven final matches and to promote further defining of technical and tactical action parameters of various (nations and years) world champions.

The aim of our research is to define the quantities and qualities differences in indices of passes accomplishing (short, middle, long) performed by the World Cup winners in 1970 – 2010.

The tasks of the research.

1. To define the quantity and quality indices of passes accomplishing (short, middle, long, and one-touch) performed by the World Cup winners in 1970 – 2010 on the basis of library resources and World Cup final matches video-records for further improvements of skilled footballers' training.

2. To define the differences in indices of passes accomplishing performed by the World Cup winners in 1970 – 2010.

Methodology.

1. Library resources analysis.

2. Technical and tactical actions analysis (video-records of matches).

3. Mathematical statistics.

4. Summing up the results of researches.

The research was carried out by using Hi-Tech video, computer, video-cassettes, DVD with records of the World Cup final matches 1970 – 2010. The analysis of passes accomplishing was done due to the "VLK media player" program.

The research results. The analyses of the football World Cup final matches video-records in 1970 – 2010 showed that largest number of passes (560) among all teams-winners was performed during normal playing time by football team of Brazil at the final match in 1994 (table 1).

The least number of passes (282) belongs to Brazil as well during the final game in 2002. The indices of other World Cup winners are within 480 – 317 passes (from 1970 to 2010).

The lowest percentage of passes shortage – 11.78% during playing time of Brazil team was observed in 1994 (table 1). The Brazil team's highest percentage of passes shortage – 26.95% was recorded in the final of 2002. The indices of other teams' shortage of passes are within 12.56% – 23.9%.

The largest number of short passes – 318 was performed by football team of Spain during the normal playing time at the final of the World Cup 2010 (table 1). The least number of short passes – 160 belongs to France in 1998. The indices of other teams' short passes are within 292 – 163.

The lowest percentage of short passes shortage – 4.1% was recorded at the final of the World Cup 1994 and belongs to Brazil (table 1). The highest percentage of short passes shortage – 20.68% was recorded in the final of 2002 and belongs to Brazil as well. The indices of other teams' shortage of short passes are within 5.43% - 11.9%.

The largest number of middle passes – 184 was performed by football team of Brazil during the normal playing time at the final of the World Cup 1994. The least number of middle passes – 65 belongs to Brazil as well in 2002. The indices of other teams' middle passes are within 146 – 89.

The lowest percentage of middle passes shortage – 10.32% and 10.37% was recorded at the final of the World Cup 1994 and 1970 accordingly and belongs to Brazil. The highest percentage of

middle passes shortage – 27.69% was recorded in the final of 2002 and belongs to Brazil as well. The indices of other teams' shortage of middle passes are within 23.14% - 12.35%. The largest number of long passes – 85 was performed by football team of France during the normal playing time at the final of the World Cup 1998. The least number of long passes – 36 belongs to Argentina in 1978. The indices of other teams' long passes are within 84 – 43.

Table 1

Quantity and quality indices of passes performed by the Football World Cup winners during normal playing time in 1970 – 2010

Team, year	Number of passes				Shortage of passes (%)			
	total	short	middle	long	total	short	middle	long
Brazil 1970	382	184	135	63	12.56	5.43	10.37	38.1
FRG 1974	317	163	92	62	17.66	7.97	18.47	41.93
Argentina 1978	339	176	127	36	22.1	10.2	13.4	44.4
Italy 1982	392	207	117	68	15.3	9.7	12.8	36.8
Argentina 1986	420	197	140	83	15.0	8.6	15.0	30.1
FRG 1990	432	224	146	62	14.8	8.9	13.7	38.7
Brazil 1994	560	292	184	84	11.78	4.1	10.32	41.66
France 1998	360	160	115	85	23.9	11.9	13.9	60.0
Brazil 2002	282	174	65	43	26.95	20.68	27.69	51.16
Italy 2006	339	190	89	60	15.33	7.89	12.35	43.33
Spain 2010	480	318	108	54	16.25	7.23	23.14	55.55

The lowest percentage of long passes shortage – 30.1% was recorded at the final of the World Cup 1986 and belongs to Argentina. The highest percentage of long passes shortage – 60.0% was recorded in the final of 1998 and belongs to France. The indices of other teams' shortage of long passes are within 36.8% - 55.55%.

During overtime in finals the team of Brazil accomplished the largest number of passes – 160 (with the lowest percentage of passes shortage – 10.62%) in 1994 (table 2). The least number of passes – 53 with the highest percentage of passes shortage – 30.18% (overtime).

Table 2

Quantity and shortage indices of short, middle, long passes during extra playing time in 1970 – 2010

№ п.п.	Team, year	Passes Number, Shortage (%)			
		Short	Middle	Long	Total
1.	Argentina 1978	35	8	10	53
2.		14.28	50.0	70.0	30.18
3.	Brazil 1994	103	34	23	160
4.		3.88	14.70	34.78	10.62
5.	Italy 2006	51	38	24	113
6.		11.76	18.42	50.0	22.12
7.	Spain 2010	82	39	17	138
8.		6.09	10.25	52.94	13.04

Discussion of the results. The largest number of football passes among all teams-winners of the World Cup in 1970 – 2010 during normal playing time was performed by the team of Brazil – 560 (in 1994) and the team of Spain – 480 (in 2010). The least number of passes (282) belongs to Brazil in 2002, which having chosen the tactics of defensive team play (5 defenders, 2 defensive midfielders), as the second number with long passes forward to the trio of “star attackers” won in the 2002 final using the mistakes of their rival [5].

The number of high indices of passes performed by world champions during final matches is observed. In particular, about all teams, except the team of Argentina – 36 long passes in 1978 performed more than 43 long passes, that is estimated as a high index according to H.A.Lysenchuk's

method 2004 [1]. Additionally, the team of Argentina – 1978 owned the least percentage of long passes shortage – 30.1%.

The high index of the number of middle passes during the normal playing time (184) belongs to the team of Brazil – in 1994. FRN 1990 has got the average index – 146 middle passes, as for other teams, their indices are lower than average and low ones. The least percentage of middle passes shortage was recorded during the matches of Brazil 1994 and Brazil 1970 and was 10.32% and 10.37% accordingly.

The team of Spain has got the high index and average index of short passes during the normal playing time in the final match of the World Cup 2010 (318 passes at low indices of passes shortage); Brazil has got an average index – 292 passes (in 1994). The least percentage of short passes during a match (4.1%) belongs to the team of Brazil in 1994.

Conclusions. The analysis of library recourses and video-records of the final World Cup football matches during the period from 1970 to 2010 showed that the World Cup winners performed within 282 – 560 passes (shortage 11.78% – 26.95%); including 160 – 318 short passes (shortage 4.1% – 20.68%); 65 – 184 middle (shortage 10.32% – 27.69%); 36 – 85 long passes (30.1% – 60.0%).

During the final matches almost every winner exposed high indices of long passes – 43 and more (according to the method [1]) and middle passes – Brazil 1994; short passes – Spain 2010 and Brazil 1994 (with low percentage of shortage). The shortage of passes increased during the final matches' overtime.

Perspective investigations. Defining the quantity and quality indices of football passes performed by the World Cup winners, European Cups, Championships of other continents, Ukrainian Prime League, and junior teams.

List of references

1. Лисенчук Г. А. Теоретико-методичні основи керування підготовкою футболістів : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт» / Лисенчук Геннадій Анатолійович; НУФВіСУ. – К., 2004. – 34 с.
2. Соломонко О. Визначення командних техніко-тактичних дій (передач) команди ФК «Карпати» (Львів) у національному чемпіонаті України / О. Соломонко, І. Карпа // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту / за заг. ред. Євгена Приступи. – Л., 2010. – Вип. 14, т. 1. – С. 304-310.
3. Журид С. М. Дослідження передач висококваліфікованих футболістів за підсумками чемпіонату Європи-2004 р. (С. 55 -57) [Електронний ресурс] / Журид С. М. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Snsv/2006-09/index.html
4. Перепелица П. Е. Уровень командного контроля мяча у ведущих команд на 18-м чемпионате мира в Германии / Перепелица П. Е., Демкович С. Э. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. / за ред. С.С. Єрмакова. – Х. : ХХІІІ, 2007. – №1. – С. 98-101.
5. Чорнобай І. Показники техніко-тактичних дій команд у фінальних матчах Чемпіонатів світу з футболу 2002, 2006, 2010 років / Ігор Чорнобай, Євген Савчук // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини / за заг. ред. Євгена Приступи. – Вип. 15; т. 1. – Л. : ЛДУФК, 2011. – С. 353-360.
6. Гарас М. Модельні техніко-тактичні характеристики змагальної діяльності команд чемпіонів світу з футболу 1930 – 2002 років / Микола Гарас, Йосип Фалес, Ігор Чорнобай // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2006. – Вип. 10, т. 2. – С. 101–107.
7. Голомазов С. Футбол. Анализ игр Кубка Мира 1998 г. : метод. разработки для слушателей ВШТ. Выпуск 12 / С. Голомазов, Б. Чирва. – М., РГАФК, 1999. – 55 с.
8. Чорнобай І. Показники виконання передач м'яча в один і два дотики командами-чемпіонами світу з футболу у фінальних матчах чемпіонатів світу 1970-2010 років / Ігор Чорнобай // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2012. – № 1 (7). – Л., 2012. – С. 11 – 18.

References

1. *Lysenchuk H. A.* Teoretyko-metodychni osnovy keruvannya pidhotovkoyu futbolistiv [Theoretical and methodological bases of managing preparation of footballers] : avtoref. dys. ... d-ra nauk z fiz. vykhovannya i sportu : spets. 24.00.01 «Olimpiys'kyy i profesiynnyy sport»/ Lysenchuk Hennadiy Anatoliyovych; NUFViSU. – K., 2004. – 34 s. (Ukr.)
2. *Solomonko O.* Vyznachennya komandnykh tekhniko-takychnykh diy (peredach) komandy FK «Karpaty» (L'viv) u natsional'nomu chempionati Ukrayiny [Defining team technical and tactical Action (passes) team FC "Karpaty" (Lviv) in the national championship of Ukraine] // Moloda sportyvna nauka Ukrayiny : zb. nauk. pr. z haluzi fiz. kul'tury ta sportu / za zah. red. Yevhena Prystupy. – L., 2010. – Vyp. 14, t. 1. – S. 304-310. (Ukr.)
3. *Zhuryd S. M.* Doslidzhennya peredach vysokokvalifikovanykh futbolistiv za pidsumkamy chempionatu Yevropy-2004 r. [Research Passes highly skilled footballers up to EURO-2004] (S. 55 - 57) [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Snsv/2006-09/index.html (Ukr.)
4. *Perepelica P. E., Demkovich S. Je.* Uroven' komandnogo kontrolja mjacha u veduwih komand na 18-m chempionate mira v Germanii [Level team control the ball in leading teams at the 18th World Championships in Germany] // Pedagogika, psihologija ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vihovannja i sportu : nauk. monogr. / za red. S.S. Jermakova. – H. : HHPI, 2007. – №1. – S. 98-101. (Rus.)
5. *Chornobay I., Savchuk Ye.* Pokaznyky tekhniko-taktychnykh diy komand u final'nykh matchakh Chempionativ svitu z futbolu 2002, 2006, 2010 rokiv [Indicators of technical and tactical teams in the final match of World Cup 2002, 2006 and 2010] // Moloda sportyvna nauka Ukrayiny : zb. nauk. pr. z haluzi fiz. vykhovannya, sportu i zdorov'ya lyudyny / za zah. red. Yevhena Prystupy. – Vyp. 15; t. 1. – L. : LDUFK, 2011. – S. 353-360. (Ukr.)
6. *Haras M., Fales Yo., Chornobay I.* Model'ni tekhniko-taktychni kharakterystyky zmahal'noyi diyal'nosti komand chempioniv svitu z futbolu 1930 – 2002 rokiv [Model technical and tactical characteristics of competitive activity Champions Team World Cup 1930 - 2002] // Moloda sportyvna nauka Ukrayiny : zb. nauk. pr. z haluzi fiz. kul'tury ta sportu. – L., 2006. – Vyp. 10, t. 2. – S. 101–107. (Ukr.)
7. *Golomazov S., Chirva B.* Futbol. Analiz igr Kubka Mira 1998g. : metod. razrobotki dlja slushatelej VShT. Vypusk 12 [Football. Analysis of the 1998 World Cup games]. – M., RGAFK, 1999. – 55 s. (Rus.)
8. *Chornobay I.* Pokaznyky vykonannya peredach m'yacha v odyn i dva dotyky komandamy chempionamy svitu z futbolu u final'nykh matchakh chempionativ svitu 1970-2010 rokiv [Performance indicators passing the ball in one and two-touch commands the World Cup football final match in the World 1970-2010] // Fizychna aktyvnist', zdorov'ya i sport. – 2012. – № 1 (7). – L., 2012. – S. 11 – 18. (Ukr.)

АНАЛИЗ ВЫПОЛНЕНИЯ ПЕРЕДАЧ МЯЧА ЧЕМПИОНАМИ МИРА ПО ФУТБОЛУ 1970 – 2010 ГОДОВ

Ігор ЧОРНОБАЙ, Ольга МАТВИЯС

*Львовский государственный университет
физической культуры*

Аннотация. Анализ технико-тактических действий футбольных команд свидетельствует о высокой вариативности показателей передач мяча [1, 2, 3, 4, 5 и др.], в связи с чем, необходимо систематически накапливать базу данных этих показателей [1]. Среди обработанных

литературных источников мы не обнаружили научных работ, где бы сравнивались показатели выполнения передач мяча (коротких, средних, длинных) чемпионами мира в финальных матчах 1970 – 2010 годов. Цель исследования состоит в определении различий количественных и качественных показателей выполнения передач мяча победителями финальных матчей чемпионатов мира (ЧМ) по футболу 1970 – 2010 годов. Анализ передач мяча проводился с помощью видеозаписей финальных матчей ЧМ 1970 – 2010 годов. Установлено, что победители ЧМ выполняли в финальных матчах от 282 до 560 передач мяча (брак выполнения 11,78% – 26,95%), в том числе 160 – 318 коротких передач (брак 4,1 – 20,68%) 65 – 184 средних (брак 10,32 – 27,69%), 36 – 85 длинных (брак 30,1 – 60,0%). Больше коротких передач мяча выполнила сборная Испании в 2010 г. (318), средних – сборная Бразилии в 1994 г. (184), длинных – сборная Франции в 1998 г. (85).

Ключевые слова: передачи, брак, команда, чемпионаты мира.

**ANALYSIS OF PASSES PERFORMED
BY FOOTBALL WORLD CUP WINNERS
DURING THE FINAL MATCHES IN 1970-2010**

Ihor CHORNOBAY, Olha MATVIYAS

Lviv State University of Physical Culture

Annotation. The analysis of pass performance indices shows a great range of their variants and, therefore it is necessary to systematize them [1]. Having studied the library resources we couldn't find any scientifically based papers where comparison of football passes performance indices during final games among the World Cup winners in 1970 – 2010 would have been done. The aim of our research is to define the quantities and qualities differences in indices of passes accomplishing (short, middle, long) performed by the World Cup winners in 1970 – 2010. The research was carried out by using Hi-Tech video, computer, video-cassettes, DVD with records of the World Cup final matches 1970 – 2010. The analyses of the football World Cup final matches video-records in 1970 – 2010 showed that World Cup teams-winners from 282 to 560 ball passes (shortage 11,78 – 26,95%); short passes – 318–160 (shortage 4,1 – 20,68%); middle passes – 184 – 65 (shortage 10,32 – 27,69%); long passes – 85 – 36 (shortage – 30,1 – 60,0%).

The analysis of football passes in competitive activity of teams during the Euro-2004 showed that they take up over 50% of total number of all tactical and technical actions of skilled footballers [3].

Key words: passes, shortage, team, world championships.

Стаття надійшла до редколегії 12.09.2012

• ДИТЯЧИЙ ТА ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИЙ СПОРТ

• CHILDREN AND YOUTH SPORTS

УДК 796.015.132.56

THE STRUCTURE
OF ORIENTEERING COMPETITORS'
PHYSICAL PREPAREDNESS AT THE STAGE
OF PRELIMINARY BASE TRAINING

Chrystyna HIMENES, Mykhaylo LYNETS'

*Lviv State University of Physical Culture***СТРУКТУРА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СПОРТСМЕНІВ-ОРІЄНТУВАЛЬНИКІВ НА ЕТАПІ ПОПЕРЕДНЬОЇ БАЗОВОЇ ПІДГОТОВКИ.** Христіна ХІМЕНЕС, Михайло ЛИНЕЦЬ. *Львівський державний університет фізичної культури*

Анотація. У статті підтверджено важливість фізичної підготовки в системі тренування спортсменів-орієнтувальників та визначено, що одним із перспективних напрямів її удосконалення, передусім, є встановлення кореляційних взаємозв'язків між компонентами фізичної підготовленості орієнтувальників на ранніх етапах підготовки. Мета роботи полягала у з'ясуванні наявності та рівня взаємозв'язків між показниками фізичної підготовленості 14 – 15-річних спортсменів-орієнтувальників. У дослідженні взяли участь 26 спортсменів-орієнтувальників III–II розрядів 14–15 років зі стажем занять 4–5 років. Рівень їхньої фізичної підготовленості визначався за 15-ма показниками. У результаті досліджень встановлено, що більшість компонентів фізичної підготовленості тісно корелюють між собою. Так, зокрема, із 44 наявних позитивних взаємозв'язків 27 мали рівень значущості $p \leq 0,001$, 6 – $p \leq 0,01$ та 11 – $p \leq 0,05$, ще два взаємозв'язки були визначені як негативні.

Ключові слова: спортсмен-орієнтувальник, фізична якість, кореляція.

Setting of the problem. Analysis of the last researches and publications. The need to provide the training program of the young orienteering competitors with the innovative approach in structure and content of educating and training influences that are apt to their age rhythm in ontogenesis makes the research of different facets of the given issue indispensable [5, 8]. One of the challenges this research presents is the study of physical training elements correlation in training orienteering competitors [2, 7] at the early stage of many years training. The research will broaden the knowledge in this sphere and will allow making the corrections in the process of young sportsmen training which at present resembles the training methods for qualified orienteering competitors.

Connection with important scientific themes. Work is executed in obedience to the theme of a 2.7 "Improvement of sportsmen's physical preparation system taking into account the individual and technical types of their preparedness" of the Erected plan research work in the field of physical culture and sport on 2011–2015 Ministry of Ukraine in matters of family, youth and sport.

Selection of unsolved parts of problem. Orienteering in Ukraine does not correspond to modern world requirements, especially in a section of child-youth preparation. Practice in training of children usually try to copy the method of preparation of highly skilled sportsmen, which results to the contradiction between the requirements of in-use facilities of preparation and possibilities of young organism. It does actual the question of research structure of young orienteering competitors' physical preparation.

Object is to clarify the existence and correlation levels between the physical preparedness indices of orienteering sportsmen aged 14–15.

Methods of the research: 1) analysis and generalization of references sources and empiric data; 2) pedagogical monitoring with the help of instrumental methods (hand and stature dynamometry, chronometry); 3. spierman correlation analysis.

The sportsmen of Lviv Sports School N6 for youngsters, and Lviv regional tourist centre for sport and excursion for young students were the subject of pedagogical monitoring in June 2011. 26

orienteering competitors of III-II sporting grades, aged 14–15 with 4–5 years length of training participated in the project.

The level of their physical preparedness was tested due to the specially designed testing program (15 indices), that we have tested in the previous research [6] as well as expanded according to the experience gained.

Research results and discussions. The correlation matrix analysis (table 1) shows that the highest correlation density ($p \leq 0,001$) in the structure of orienteering competitors physical preparedness indices at the stage of preliminary base training was achieved due to the results of speed endurance testing ($r=0,943$). Such correlation is logical as the sportsmen who cover the short distance quickly, show better results covering longer sprint distances [4]. The speed indices also had the high level of positive correlations together with the general endurance indices ($r=0,790$), abdominal muscles endurance ($r=-0,642$) and agility ($r=0,626$). The first two correlations were somewhat unexpected, however they can be explained by the transfer of physical qualities from one to another and one and the same quality to different physical exercises [1, 2, 3 etc]. As to speed and agility correlation it is most likely stipulated by the same energy supply mechanism known as phosphocreatine one [5, 8]. Besides, the rational coordination of movements allows the increase in exercise performance efficiency as well as the speed of running. There has been stated the high positive correlation between the indices of hand force and explosive muscle force of upper extremities and the trunk ($r=0,903$). Despite the fact that the throw of 1kg stuffed ball comparing with hand dynamometry, is of more global nature when the muscles are involved, but the ability to concentrate muscle force is of the highest importance in this case, as it is the main reason of this correlation. The master arm force of junior sportsmen was densely correlated with the results of stature dynamometry ($r=0,836$). The results obtained from two types of exercises provide us with the information about the level of sportsmen absolute force, though they define the level of its development in different section of locomotor apparatus.

Such correlation is mostly connected with the CNS capacity to concentrate muscle force and of course with the genetic stipulated structure of muscles. The hand force had some more tight correlations with the indices of speed ($r=-0,809$), force ($r=-0,743$), general endurance ($r=-0,619$) and rapidity ($r=-0,773$). The indices of stature force together with the development level of explosive force of upper extremities and the trunk ($r=0,817$) and lower extremities ($r=0,640$), leg muscle endurance ($r=0,655$) and speed endurance ($r=-0,650$) were of high level of importance. The data prove [1, 3] that at the preliminary stage of training the level of force development has a positive influence on rapidity manifestation in cyclic movements.

The correlation indices of lower extremities explosive muscle force together with the rapidity indices ($r=-0,639$), speed endurance ($r=-0,618$) and the explosive force of the upper extremities and trunk muscles ($r=0,606$) were of high level of importance. The first two correlations are due to the dependence of pace on explosive force and the last one is due to the fact that two exercises reveal the level of explosive force and of course the inner mechanisms of their performance are characterized by similar functional response of the athletes' organism. Besides the upper extremities and trunk explosive force had the high degree of correlation with the speed endurance indices ($r=-0,851$), rapidity ($r=-0,833$), leg muscles endurance ($r=0,820$) and general endurance ($r=-0,621$), which is explained through the wide transfer of physical qualities at the early stage of training [1, 3].

The leg muscles endurance indices had some more high level correlations besides above mentioned, namely with testing results of speed ($r=-0,724$) and general endurance ($r=-0,628$). It is logical, as the testing exercises mentioned characterize the level of different endurance manifestations that come in complex at competitions in orienteering [2, 7]. The correlation matrix of the examined group of athletes shows the important correlation between the results of speed and general endurance ($r=0,860$) that is due to the general progress trend and the manifestation of this physical quality [2, 4]. The speed and general endurance indices had tight correlations with the degree of agility development ($r=0,620$ and $0,658$ which is probably due to the positive transfer of physical qualities one on top the other [1, 3].

Table 1

Physical preparedness correlation indices of orienteering sportsmen aged 14-15

№	Test	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Hand dynamometry (kg)														
2	Stature dynamometry	836*													
3	Long jump from standing position (cm)	582	640												
4	The throw of 1 kg stuffed ball(cm)	903	817	606											
5	60 m race (sec)	-773	-650	-639	-833										
6	Ten-time hop from one foot to the other (m)	406	413	576	343	-387									
7	Lifting legs without bending at 45 angle	743	655	488	820	-642	359								
8	400m race	-809	-650	-618	-851	943	-401	-724							
9	5000m race	-619	-483	-397	-621	790	-431	-628	860						
10	Frontsplit (cm)	048	-141	024	049	028	029	061	-027	187					
11	Forward bend from high stand	-001	018	-180	-020	095	-379	-167	101	246	-178				
12	Bondarevsky test (sec)	-054	-073	304	-043	-087	304	226	-200	-374	-015	-324			
13	Rotations on gymnastic bench per 20 sec(number of rotations)	174	088	231	268	-276	273	336	-187	-14	024	187	78		
14	walking in straight line	-270	-437	-068	-370	252	-136	-085	140	-005	120	-110	487	043	
15	Zigzag running	-554	-447	-374	-503	626	-365	-386	620	658	017	273	-189	-012	220

Note: * "0" and "," are omitted; Critical value $r=0,374$ while $p\leq 0,05$; $0,478$ while $p\leq 0,01$; $0,588$ while $p\leq 0,001$.

The correlations of medium level of importance ($p\leq 0,01$) were revealed among the stronger hand dynamometry results and the long jumps from standing position ($r=0,582$). These exercises are meant to involve different muscle groups albeit they are characterized by the ability of neuro-muscle apparatus to concentrate muscle force. The correlations of medium level of importance were detected between the hand force indices and agility ($r=-0,554$), stature dynamometry and general endurance ($r=-0,483$).

General endurance plays the leading role in competitive activity in orienteering which requires the involvement of practically all big muscle groups of locomotor apparatus, including back muscles that play important role in running upwards [8]. The correlations of that very level of importance were detected between lower extremities explosive force indices and leg muscles endurance indices ($r=0,576$) and abdominal muscles ($r=0,488$). The first correlation is explained by the technical re-

semblance of individual constituents in performing exercises. As for the second one, it is due to the fact that abdominal muscles are mostly involved while performing the standing jump, namely in the phase of pulling the legs after pushing and unbending them forward while landing. The correlations of the same level were stated between explosive force of upper extremities and trunk, and agility ($r=-0,503$), that is influenced by wide adaptation capabilities of young sportsmen and wide positive transfer of physical qualities from one onto another [1, 3].

There have been detected eleven correlations of low but credible ($p \leq 0,05$) level of importance (table1) between hand force indices, stature force, leg muscles endurance, area orienteering ability, agility, lower extremities explosive force and rapidity (r from $-0,374$ to $-0,447$). The legs muscle endurance indices correlated in its turn with general ($r=-0,431$) and speed endurance ($r=-0,401$), the abdominal muscles endurance correlated with agility ($r=-0,386$). The correlations between different forces are quite logical and correlations between other physical qualities once more verify the facts [1, 3] about wide positive transfer of physical qualities in teenagers.

The analyzed correlation showed except positive correlations of different levels of importance the reversed correlations in the structure of physical preparedness of orienteering competitors aged 14–15. It refers to the static balance, that had negative correlation with the area orienteering indices ($r=0,487$) as well as leg muscles endurance and mobility in hip joints and spine joints ($r=-0,379$). While establishing training programs the existence of such correlations should be taken into consideration as it proves to purposelessness of using the means of their development in one training. It should also be stressed that the hip joints mobility indices (10 and 11 tests) as well as dynamic balance indices (13-th test) didn't show any important correlations either between other or with any other physical preparedness index of orienteering competitors aged 14–15.

Thus, the study of physical preparedness structure of orienteering competitors aged 14–15 shows that most of its components are in tight correlations with each other. So, out of 44 actual positive correlations 27 had the level of importance as $p \leq 0,001$, 6- $p \leq 0,01$ and 11- $p \leq 0,05$ and two more indices were defined as negative ones. The majority of correlations between physical preparedness components, even despite the fact that the sportsmen in the project trained according to the program of preliminary base training, have negative grounds which proves to the irrational structure of constitutional and substantive components of the existent physical training programs, thus shows the need in their renovation and perfection.

Conclusion:

1. There have been stated the important correlations of positive and reversed nature between the indices of young orienteering competitors physical preparedness, which should be considered in planning training sessions and physical qualities development tasks.

2. The correlation analysis results show that the structure and content of physical training of orienteering competitors aged 14–15 require immediate correction and renovation, as the great number of correlations have irrational influence of its means and methods on the level of their physical preparedness and may inflict the physical skills growth of the sportsmen at the stage of preliminary base training and many years of orienteering competitors training in future.

Prospect of subsequent researches. It is planned that the results will be basis for program of the differentiated development of physical qualities of orienteering competitors, which practice on the stage of previous base preparation.

List of references

1. Булатова М. М. Розвиток фізичних якостей / М. М. Булатова, М. М. Линець, В. М. Платонов // Теорія і методика фізичного виховання : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] : в 2 т./ за ред. Т. Ю. Круцевич – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 1., гл. 9. – С. 175-295
2. Глинська В. Роль фізичної підготовки у тренуванні спортсменів-орієнтувальників / Глинська В. // Молода спортивна наука України : зб. наук. ст. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2001. – Вип. 5, т. 1. – С. 312 – 315.

3. *Линець М. М.* Основи методики розвитку рухових якостей : [навч. посіб.] / Линець М. М. – Л. : Штабар, 1997. – 207 с.
4. *Озолин Н. Г.* Развитие выносливости спортсменов / Озолин Н. Г. – М. : Физкультура и спорт, 1959. – 128 с.
5. *Платонов В. Н.* Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : [учебн. для студ. высш. учеб. заведений физ. воспитания и спорта] / В. Н. Платонов – К. : Олимпийская. литература, 2004. – 808 с. – ISBN 966-7133-64-8.
6. *Химэнэс К. Р.* Взаимосвязи между показателями физической подготовленности 14-15-летних спортсменов-ориентировщиков / Химэнэс К. Р., Линец М. М. // Актуальные проблемы теории и методики физической культуры, спорта и туризма : материалы IV Междунар. науч.-практ. конф. молодых ученых. – Минск : БГУФК, 2011. – С. 157 – 159.
7. *Чешихина В. В.* Современная система подготовки в спортивном ориентировании / В. В. Чешихина. – М. : Советский спорт, 2006. – 232 с. – ISBN 5-9718-0053-1.
8. *Wilmor J. H.* Physiology of sport and exercises / Wilmor J. H., Costil D. L. – Champaign : Human kinetics, 1994. – 549 p.

References

1. *Bulatova M. M., Lynets' M. M., Platonov V. M.* Rozvytok fizychnykh yakostey [The development of physical qualities] // Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya : [pidruch. dlya stud. vyshch. navch. zakl. fiz. vykhovannya i sportu] : v 2 t. / za red. T. Yu. Krutsevych – K. : Olimpijs'ka literatura, 2008. – T. 1., hl. 9. – S. 175-295(Ukr.)
2. *Hlyns'ka V.* Rol' fizychnoyi pidhotovky u trenuvanni sport·smeniv-oriyentuval'nykiv [The role of physical preparation in training athletes orienteer] // Moloda sportyvna nauka Ukrainy : zb. nauk. st. z haluzi fiz. kul'tury ta sportu. – L., 2001. – Vyp. 5, t. 1. – S. 312 – 315. (Ukr.)
3. *Lynets' M. M.* Osnovy metodyky rozvytku rukhovyykh yakostey [Basic methods of development motor qualities] : [navch. posib.]. – L. : Shtabar, 1997. – 207 s. (Ukr.)
4. *Ozolin N. G.* Razvitie vynoslivosti sportsmenov [Development of endurance of athletes]. – М. : Fizkul'tura i sport, 1959. – 128 s. (Rus.)
5. *Platonov V. N.* Sistema podgotovki sportsmenov v olimpijskom sporte. Obwaja teoriya i ee prakticheskie prilozhenija [The system of training athletes in Olympic sports. General theory and its practical applications] : [uchebn. dlja stud. vyssh. ucheb. zavedenij fiz. vospitanija i sporta]. – K. : Olimpijskaja literatura, 2004. – 808 s. – ISBN 966–7133–64–8. (Rus.)
6. *Himjenjes K. R., Linec M. M.* Vzaimosvjazi mezhdru pokazateljami fizicheskoj podgotovlennosti 14-15-letnih sportsmenov-orientirovnikov [Relation between indices of physical fitness of 14-15-year-old athletes orienteers] // Aktual'nye problemy teorii i metodiki fizicheskoj kul'tury, sporta i turizma : materialy IV Mezhdunar. nauch.-prakt. konf. molodyh uchenyh. – Minsk : BGUFK, 2011. – S. 157 – 159. (Rus.)
7. *Cheshihina V. V.* Sovremennaja sistema podgotovki v sportivnom orientirovanii [The modern system of preparation in orienteering]. – М. : Sovetskij sport, 2006. – 232 s. – ISBN 5-9718-0053-1. (Rus.)
9. *Wilmor J. H., Costil D. L.* Physiology of sport and exercises. – Champaign : Human kinetics, 1994. – 549 p.

**СТРУКТУРА
ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ
СПОРТСМЕНОВ-ОРИЕНТИРОВЩИКОВ
НА ЭТАПЕ ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЙ
БАЗОВОЙ ПОДГОТОВКИ**

Кристина ХИМЭНЭС, Михаил ЛИНЕЦ

*Львовский государственный университет
физической культуры*

Аннотация. В статье подтверждена важность физической подготовки в системе тренировки спортсменов-ориентировщиков и определено, что одним из перспективных направлений ее усовершенствования, прежде всего, является установление корреляционных взаимосвязей между компонентами физической подготовленности ориентировщиков на ранних этапах подготовки. Цель работы заключалась в выяснении наличия и уровня взаимосвязей между показателями физической подготовленности 14–15-летних спортсменов-ориентировщиков. В исследовании приняли участие 26 спортсменов-ориентировщиков III–II разрядов 14–15 лет со стажем занятий 4–5 лет. Уровень их физической подготовленности определялся по 15-ти показателям. В результате исследований установлено, что большинство компонентов физической подготовленности тесно коррелируют между собой. В частности, из 44 имеющихся позитивных взаимосвязей 27 имели уровень значимости $p \leq 0,001$, 6 – $p \leq 0,01$, 11 – $p \leq 0,05$, еще две взаимосвязи были определены как негативные.

Ключевые слова: спортсмен-ориентировщик, физическое качество, корреляция.

**THE STRUCTURE
OF ORIENTEERING COMPETITORS'
PHYSICAL PREPAREDNESS AT THE STAGE
OF PRELIMINARY BASE TRAINING**

Chrystyna HIMENES, Mykhaylo LYNETS'

Lviv State University of Physical Culture

Annotation. The importance of physical preparation in the system of orienteering competitors training is confirmed in the article. It is defined that the setting of correlation between constituents of orienteering competitors' physical preparedness during the early stages of preparation is one of perspective directions of its improvement. The purpose of work consisted in finding out the presence and level of intercommunications between the indices of physical preparedness of 14-15-years-old orienteering competitors. 26 orienteering competitors of III-II grades took part in the research. The level of their physical preparedness was determined by 15 indices. It is set as a result of researches, that most components of physical preparedness closely correlate between itself. In particular, from 44 present positive intercommunications 27 did have a level of meaningfulness of $p \leq 0,001$, 6 – $p \leq 0,01$, 11 – $p \leq 0,05$ and two intercommunications are defined as negative.

Key words: orienteering competitor, physical quality, correlation.

• ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

• THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF PHYSICAL REHABILITATION

УДК 615.825:616.12-07

CHANGES IN THE FUNCTIONAL STATE
OF CARDIOVASCULAR SYSTEM IN PATIENTS
WITH ISCHEMIC HEART DISEASE BY MEANS
OF PHYSICAL REHABILITATION

Natalya ZHARSKA

*Lviv State University of Physical Culture*ЗМІНИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ В ОСІБ З ШЕМІЧНОЮ ХВОРОБОЮ СЕРЦЯ ПІД ВПЛИВОМ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ. Наталія ЖАРСЬКА.
*Львівський державний університет фізичної культури***Анотація.** Більшість наукових праць присвячено застосуванню окремих засобів фізичної реабілітації без врахування особливостей адаптаційних перебудов, що відбуваються в осіб з ішемічною хворобою серця під впливом дозованих фізичних навантажень.

Мета: визначити вплив засобів фізичної реабілітації на функціональний стан серцево-судинної системи в осіб другого зрілого віку з ішемічною хворобою серця: стабільна стенокардія, II функціональний клас у післялікарняний період.

Дослідження проводилося на базі кардіо-пульмонологічного відділення Клінічної лікарні Львівської залізниці смт Брюховичі. У дослідженні брало участь 50 пацієнтів віком 50 – 60 років, з яких формувалися дві однорідні групи чоловіків і жінок.

У результаті проведення комплексу реабілітаційних заходів, що передбачали використання модифікованої методики лікувальної гімнастики, дозованої ходьби, теренкуру, масажу та фізіотерапевтичних процедур, досягнуто достовірне ($p < 0,05$) зростання показників фізичної працездатності та поліпшення функціонального стану серцево-судинної системи за умов розширення та розвитку колатералей як на периферії, так і в міокарді.**Ключові слова:** серце, стенокардія, реабілітація.**Introduction.** Heart and blood-vessel diseases occupy the first place on the list of illnesses which lead to reduction in working capacity and human mortality [2, 3, 8]. The main preventive measures for people with diseases of the cardiovascular system are correct diet, body mass index, blood pressure, cholesterol, and also increasing of physical activity, which reduce risk of cardiovascular disease [1, 5, 7]. Necessity of physical rehabilitation means application in the complex recovery of patients with cardiovascular diseases has been proved by theory and practice. For people who suffer from ischemic heart disease, scientific publications offer to use physical training program consisting of intensive physical exercises, dosed walking, massage and physiotherapy [4, 6, 8]. The topicality of the question lies in individual selection with clearly defined sequence usage of physical rehabilitation means, taking into account features of adaptive rearrangements that occur under the influence of dosed physical loads for people suffering from ischemic heart disease. Research in this area contributes to further choice of the right combination of physical rehabilitation means to accelerate patients' recovery with this pathology.**How to work with academic programs, plans, themes.** The research carried is carried out in accordance with 4.1.2 of the theme. "Physical rehabilitation for disabled people with motor dysfunctions" Consolidated Plan research in the field of physical culture and sports in 2006 – 2010.The **purpose** is to determine the effect of physical rehabilitation on functional state of health of people suffering from ischemic heart disease (stable angina pectoris second functional group) during the post - hospital period.The **object** of the research is:

1. To establish a differential application program of physical rehabilitation means for people

2. suffering from ischemic heart disease (stable angina pectoris second functional group) during the post - hospital period.

3. To determine the efficiency of physical rehabilitation means for people suffering from ischemic heart disease (stable angina pectoris second functional group) during the post-hospital period.

The methodology of the research comprises, in particular, analysis of scientific and technical literature, pedagogical experiment, methods of medical and biological sciences (determination of heart rate, tonometry, the calculation of indexes of central hemodynamic), instrumental methods of analysis (electrocardiography, echocardiography, biochemical analysis of blood), mathematical methods of statistics.

The organization of research. The study was conducted at cardio-pulmonological department of Clinical Hospital of the Lviv Railway in Bryukhovychi. 50 patients aged 50 - 60 were involved into the research. Both men and women, were distributed into two homogeneous groups.

The main group was engaged in program of physical rehabilitation, which included the use of a modified health-related fitness, dosed walking, health path, massage and physiotherapy. In the other group physical rehabilitation was carried out according to general methods, which provided therapeutic exercises, massage and physiotherapy procedures.

Results of the research. The functional state of persons with stable angina pectoris second functional group differs a lot from normal indices and were characterized by raising indices of heart rate, blood pressure, peripheral vascular resistance, total cholesterol level range and also signs of myocardial hypoxia and reduced total myocardial contractility [1, 5, 6].

The results of research were taken into consideration while developing a physical rehabilitation program for people suffering from ischemic heart disease (stable angina pectoris second functional group). The program contained besides general physical rehabilitation means differential ones, such as: tools that facilitate the normalization of muscle tone of cervico-thoracic spine (special exercises for back muscles, segmental-reflex massage combined with massage of the neck area, physiotherapy) and dosed walking technique.

The structure of physical rehabilitation program for people suffering from ischemic heart disease (stable angina pectoris second functional group) provides initial examination, determination of the main functional disorders of the cardiovascular system, formation of the tasks of physical rehabilitation, choice of the appropriate means of physical rehabilitation and the development of evaluation criteria.

The main task of our research was to show the effectiveness of physical rehabilitation means during the rehabilitation process of people with ischemic heart disease at the sanatorium stage depending on the clinical state of health of individuals.

Data analysis of the central hemodynamic showed a high efficiency of physical rehabilitation program, which is affirmed by the normalization of most of these indicators.

As a result of the physical rehabilitation program application the average systolic blood pressure in the main group decreased significantly by 11,92% and amounted to $143,4 \pm 3,7$ mmHg and diastolic respectively 15.18%, which corresponds to $81.6 \pm 0,9$ mmHg ($p < 0,05$). The significant changes in blood pressure reduction were observed in the second group, but they were not as great as in the main group.

Systolic blood volume increased in both groups, however significant changes of indices occurred only to members of the main group, where it increased by 12.9% and amounted to $46,8 \pm 2,1$ ml ($p < 0,05$).

The same trend is observed with percussive index. It increased significantly by 16.6% and amounted to $24,3 \pm 1,6$ ml/m² ($p < 0,05$) in the main group, that explains the improvement of myocardial contraction ability [3, 6].

In the main group the average peripheral vascular resistance component authentically decreased by 15.7% and amounted to $3697,5 \pm 176,9$ din./s/sm-5 ($p < 0,05$), indicating the importance of peripheral circulatory component in improving hemodynamic after physical training for people suffering with stable angina pectoris [6, 7].

Under the influence of the proposed program, improvements are observed in bioelectric processes in the myocardium. This is confirmed by a decrease in signs of myocardial hypoxia (depression segment S - T significantly decreased in the main group by 0.6 mm, which is $0,7 \pm 0,2$ mm in the comparison group is only 0.2 mm, which is $1,1 \pm 0,1$ mm at ($p < 0,05$)) and improving processes in the myocardial repolarization (T wave amplitude in the major group rose in 2 mm, which corresponds to $5,0 \pm 0,4$ mm ($p < 0,05$), in comparative group only 0.9 mm, which is $4,1 \pm 0,6$ mm ($p > 0,05$)).

The results of total left ventricular contractility in the main group under the influence of the developed physical rehabilitation program increased in 7.4%, which is $57,2 \pm 1,7$ ($p < 0,05$), and in the comparison group significant changes were not observed, ($p > 0,05$).

Our research showed that under the influence of the proposed program of physical rehabilitation, positive changes in biochemical blood tests have occurred, they consist in reducing total cholesterol level range (in the main group - by 0.8 mmol / liter. That is $5,7 \pm 0,2$ mmol / l, in the comparison group - by 0.2 mmol / liter. and is $6,5 \pm 0,2$ mmol / l ($p < 0,05$)), indicating the deceleration of progression of atherosclerotic process in patients with ischemic heart disease. Changes in blood lipid spectrum in patients with ischemic heart disease are confirmed by literature sources [4.7].

Conclusions:

1. Physical rehabilitation program for people aged 50 – 60 suffering from ischemic heart disease (stable angina pectoris second functional group) has been developed, which included the differential application of health-related fitness with emphasis on special exercises for back muscles and lower extremities, in combination with segmental-reflex massage and massage in neck area, upper and lower extremities, and also dosed walking and physiotherapy.

2. The implementation of rehabilitation program developed by the author promoted authentically the improved functional state indices of the cardiovascular system and reduces risk factors of the ischemic heart disease progression.

List of references

1. *Амосова Е. Н.* Европейские рекомендации по профилактике сердечно-сосудистых заболеваний в клинической практике / Амосова Е. Н., Ткаченко Л. Т. // Серце і судини. – 2004. – № 1. – С. 17 – 23.
2. *Апанасенко Г. Л.* Здоровый образ жизни, факторы риска, вредные привычки, продолжительность жизни, физическая культура / Апанасенко Г. Л. // Валеология. – 2005. – №2. – С. 69 – 75.
3. *Аронов Д. М.* Методика оценки качества жизни больных с сердечно-сосудистыми заболеваниями / Аронов Д. М., Зайцева В. П. // Кардиология. – 2002. – Т.42, №5. – С. 92 – 95.
4. *Аронов Д. М.* Реабилитация больных ишемической болезнью сердца на диспансерно-поликлиническом этапе / Аронов Д. М., Бубнова М. Г., Погосова Г. В. // Кардиология. – 2006. – Т.46, №2. – С. 86 – 99.
5. Всемирная организация здравоохранения. Реабилитация больных с сердечно-сосудистыми нарушениями : докл. ком. экспертов ВОЗ – М. : Медицина, 1995.
6. *Поплока М. Л.* Заболевания сердца и реабилитация; [пер. с англ. Г. Гончаренко] / Поплока М. Л., Шмідта Д. Х. – К. : Олимп. литература, 2000.
7. *Климов А. Н.* Липиды, липопротеиды и атеросклероз / Климов А. Н. Никульчева Н. Г. – СПб. : Питер Пресс, 1995.
8. *Коваленко В. М.* Хвороби системи кровообігу в Україні: проблеми і резерви збереження здоров'я населення / Коваленко В. М. Дорогой А. П. // Серце і судини. – 2003. – С. 55 – 58.

References

1. *Amosova E. N., Tkachenko L. T.* Europejskie rekomendacii po profilaktike serdechno-sosudistih zabojevanij v klinicheskoj praktike [European recommendations for the prevention of cardiovascular disease in clinical practice] // Serce i sudini. – 2004. – № 1. – S. 17 – 23. (Rus.)
2. *Apanasenko G. L.* Zdorovyj obraz zhizni, faktory riska, vrednye privyчки, pro-dolzhitel'nost' zhizni, fizicheskaja kul'tura [Healthy lifestyle, risk factors, unhealthy habits, life expectancy, physical culture] // Valeologija. – 2005. – №2. – S. 69 – 75. (Rus.)

3. Aronov D. M., Zajceva V. P. Metodika ocenki kachestva zhizni bol'nyh s serdechno-sosudistymi zabojevanijami [Methods of assessing the quality of life of patients with cardiovascular disease] // Kardiologija. – 2002. – T.42, №5. – S. 92 – 95. (Rus.)
4. Aronov D. M., Bubnova M. G., Pogosova G. V. Reabilitacija bol'nyh ishemicheskoj bolezni serdca na dispanserno-poliklinicheskom jetape [Rehabilitation of patients with coronary heart disease for outpatient polyclinic stage] // Kardiologija. – 2006. – T.46, №2. – S. 86 – 99. (Rus.)
5. Vsemirnaja organizacija zdravoochranenija. Reabilitacija bol'nyh s serdechno-sosudistymi narushenijami [World Health Organization. Rehabilitation of patients with cardiovascular disorders] : dokl. kom. jekspertov VOZ. – M. : Medicina, 1995. (Rus.)
6. Poploka M. L., Shmidta D. H. Zabojevanija serdca i reabilitacija [Heart diseases and rehabilitation]; [per. s angl. G. Goncharenko]. – K. : Olimp. literatura, 2000. (Rus.)
7. Klimov A. N., Nikul'cheva N. G. Lipidy, lipoproteidy i ateroskleroz [Lipids, lipoproteins and atherosclerosis]. – SPb. : Piter Press, 1995. (Rus.)
8. Kovalenko V. M., Dorohoy A. P. Khvoroby systemy krovoobihu v ukrajini: problemy i rezervy zbere-zhennya zdorov'ya naselennya [Diseases of the circulatory system in Ukraine: problems and potential for preservation population health] // Sertse i sudyny. – 2003. – S. 55 – 58. (Ukr.)

**ИЗМЕНЕНИЯ
ФУНКЦИОНАЛЬНОГО СОСТОЯНИЯ
СЕРДЕЧНО-СОСУДИСТОЙ СИСТЕМЫ
У ЛИЦ С ИШЕМИЧЕСКОЙ БОЛЕЗНЬЮ СЕРДЦА
ПОД ВЛИЯНИЕМ СРЕДСТВ
ФИЗИЧЕСКОЙ РЕАБИЛИТАЦИИ**

Наталья ЖАРСКАЯ

*Львовский государственный университет
физической культуры*

Аннотация. Большинство научных работ посвящено применению отдельных средств физической реабилитации без учета особенностей адаптационных перестроек, происходящих у лиц с ишемической болезнью сердца под влиянием дозированных физических нагрузок.

Цель: определить влияние средств физической реабилитации на функциональное состояние сердечно-сосудистой системы у лиц второго зрелого возраста с ишемической болезнью сердца: стабильная стенокардия, II в функциональный класс в послебольничный период.

Исследование проводилось на базе кардио-пульмонологического отделения Клинической больницы Львовской железной дороги смт Брюховичи.

В исследовании принимало участие 50 пациентов в возрасте 50 – 60 лет, из которых формировались две однородные группы, в которые входили как мужчины, так и женщины.

В результате проведения комплекса реабилитационных мероприятий, которые предусматривали использование модифицированной методики лечебной гимнастики, дозированной ходьбы, терренкура, массажа и физиотерапевтических процедур, достигнуты достоверные ($p < 0,05$) рост показателей физической работоспособности и улучшения функционального состояния сердечно-сосудистой системы при условии расширения и развития коллатералей как на периферии, так и в миокарде.

Ключевые слова: сердце, стенокардия, реабилитация.

**CHANGES IN THE FUNCTIONAL STATE
OF CARDIOVASCULAR SYSTEM IN PATIENTS
WITH ISCHEMIC HEART DISEASE BY MEANS
OF PHYSICAL REHABILITATION**

Natalya ZHARSKA

Lviv State University of Physical Culture

Annotation. The majority of scientific papers devoted to the use of certain means of physical rehabilitation, do not deal with adaptive rearrangements for people suffering from ischemic heart disease that occur under the influence of dosed physical loadings.

The purpose is to determine the effect of physical rehabilitation on functional state of cardiovascular system of people suffering from ischemic heart disease (stable angina pectoris second functional group) during the post-hospital period.

The study was conducted in cardio-pulmonological department of Clinical Hospital of the Lviv Railway in Bryukhovychi. 50 patients aged 50 – 60 were involved into the research. Both men and women were distributed into two homogeneous groups.

As a result of the rehabilitation process, which included the use of a modified health-related fitness, dosed walking, health path, massage and physiotherapy, there was improvement of physical capacity and cardio-vascular system functioning state caused by widening and developing of peripheral vessels and myocardium ones as well.

Key words: cardio, angina pectoris, rehabilitation.

Стаття надійшла до редколегії 12.09.2012

• ПІДГОТОВКА КАДРІВ З ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ, ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

• STATE PREPARATION IN THE BRANCH OF PHYSICAL TRAINING,
SPORTS AND HUMAN HEALTH

УДК 796.071.4:008.1

PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS FOR HEALTH PROMOTION IN SCHOOL

Olena SHYYAN, Yevheniya SLYVKA

Lviv State University of Physical Education

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ПРОМОЦІЇ ЗДОРОВ'Я В ШКОЛІ. Олена ШИЯН, Євгенія СЛИВКА. *Львівський державний університет фізичної культури*

Анотація. Проблему удосконалення професійного розвитку вчителів фізичної культури щодо промоції здоров'я школярів підтверджено низкою нормативно-правових актів України.

Метою дослідження було здійснити теоретико-методичний аналіз основ професійного розвитку вчителів фізичної культури для промоції здоров'я та здорового способу життя (ЗСЖ). Дослідження проводилося на основі аналізу літературних джерел, а також проведення опитування та анкетування серед учителів фізичної культури (20 осіб) та студентів Львівського державного університету фізичної культури як майбутніх учителів (111 осіб).

У результаті дослідження ми встановили суперечності між об'єктивними потребами суспільства у фахівцях, здатних професійно займатися промоцією здоров'я, та низьким рівнем базової валеологічної освіти як значущого компонента професійної підготовки. Аналіз даних анкетування показав доволі низький рівень самооцінки готовності до промоції здоров'я для школярів.

Ключові слова: промоція здоров'я, фізична культура, вчителі, школярі.

Introduction. Traditional values of Ukrainian people are the nation's health, its spiritual and physical perfection that is based on self-fulfillment and healthy youth. The duty of each country, Ukraine's in particular, is defined by the UN Convention on the Rights of the Child, the Universal Declaration of survival, protection and development of children, and that is education of the younger generation, formation of educated, creative personality, establishing its physical and psychological health.

Nowadays the promotion of healthy life on scientific and practical levels is practically not perceived by youth. We can talk about a particular vacuum that fill important targets (Yaremenko O., 2005).

In connection with the gradual entry of Ukraine into the global educational community there is a question of reforming the national education system throughout its modernization. There are sustained discussions in scientific circles about the ways to implement such modernization and its rooting in the general education system with the greatest benefit and the minimum of imbalance. The only thing that raises no doubt is this feasible changes. These changes are time defined, because it is impractical to educate young people of future with education of the past. As regards this, O. Vyshnevskyy (2008) said, that education was designed to meet the social order, which means that it depends on the dynamics and direction of society. The necessity of improvement the system of health educators' education is certain by a number of regulatory and legal acts of Ukraine regarding education in general and physical education in particular of the last years. However, analysis of these acts has shown that in our country there are pre-conditions for realization of actions, devoted to the maintenance of health of children and young people, however, despite legislative norms, there is worsening of situation due to growing number of negative phenomena which take place in youth environment that directly have bad influence on their health.

Moreover, having carried out the analysis of literary sources on the subject of the research we have found out a number of contradictions which pushed on an idea about the change of priorities in

the development of physical education system in particular. These contradictions are the following:

- the presence of scientific-theoretical acquisitions, practical experience, enthusiastic physical education teachers and absence of positive result in «physical education – child's health» context (Singaevskiy S. 2002, Vlasyuk G. 2002, Demchishin A. 2007, Kovcun V. 2007, Turanskiy A. 2008 and others);
- the objective requirements of society in specialists skilled to carry out health-related activity and by the low level of base health education as a meaningful component of professional education (Minenyuk A. 2007, Polulyakh A. 2007);
- need in skilled, professional teachers, enthusiastic about health education, and unachieved teachers of physical culture, which have a practical experience of healthy way of life formation (Babych V. 2006, Zhara G. 2007, Ivanova L. 2007).

Explicience of bringing physical education teachers in health education can be explained by means of physical culture – on the essence it is a powerful mean of forming, maintenance and strengthening of child health in itself. The main idea for PE teacher's in-process with students is to form the objective necessity for every student in physical education (including the healthy way of life), prophylaxis of diseases, traumatism, abilities and skills of the personal hygiene and physical preparation. Moreover in physical education health strengthening, assistance appropriate physical development of schoolboys and forming of their value orientations on the healthy way of life is determined as a basic task.

For this reason, the involvement of PE teachers to health education does not cause doubts. But there are doubts about their skilled education for introducing this discipline. Because as V. Babych (2006, 213-217) marks, purposeful training of physical education teachers to the basics of students valeological knowledge, abilities and skills, is not stipulated in the curricula of high education. Exactly these descriptions determine the level of today's high-quality formation. Moreover, health education is based on new for Ukraine concept of vital skills formation, and any physical education teacher needs elucidation of this concept and necessity in its introduction.

In subsequent researches we plan to study possibilities for physical education teachers to get acquainted with the method of life skills that will help them promote their own competence in realization of health education in school.

Challenges that concern the youth require being fully educated, highly professional and competent, possessing life skills. However, the youth should prove its willingness to survive in today's dynamism of social processes. Conform to social order, which depends on the dynamics and direction of social development, aims and education that is gradually included into the European educational community and is under respective reformation. Reformation concerns physical education as well, it determines the principle of health-oriented education of personality developed physically, physiologically homeostatic, adapted socially, mentally balanced, harmonized with nature, which has a clear conscious positive motivation and spiritual foundation. In the reform of physical education a priority direction in the work of modern physical education teacher is formation of healthy lifestyle habits for youth, because of their growing conscious responsibility for their own health, which requires the development of teacher's professional competence as well. According V. Vodopjanov (1986, 87) healthy living is a "special social value, which is the basis of activity as a measure of personality, social essence of quality, which shows a high degree of individual "inclusion" in public attitude".

Research Methods:

Theoretical Analysis of Literature.

The issue of pupils' health, healthy lifestyles and health foundations series are presented in the works of Yeres'ko O. 2005, Vasylenko S. 2006, Gushchyny N. 2006, Manyuk O. 2006, Polishchuk N. 2007, Boychenko T. 2008, Vasylyashko I. 2008 and others. The problem of lack of health education and healthy lifestyles is studied in works of Shyyan O. 2005, Pashchenko V. 2006, Kuznetsov V. 2006, Medynskyy S. 2008 and others. The question of teachers' training of health education is explored in works of Chernysheva Y. 2004, Strashko S. 2006, Babanich V. 2008, Voynarovskyy A.

2008, Omelyanenko V. 2007, Ponomarenko V. 2008, Vorontsova T. 2008 and Adyeyeva O. 2009. The issues of healthy lifestyle means for physical education students are presented in the research works of Vashchenko O. 2003, Horashchuk V. 2005, Androshchuk N. 2006, Kyryl'chenko S. 2007, Ivanova L. 2007, Minenyuk A. 2007, Polulyakh A. 2007 and others.

Sociological Methods: Survey, Questioning.

Questioning was conducted among students of different faculties in Lviv State University of Physical Education (LSUPE) to determine their attitude toward training students in the basics of health and healthy lifestyles and self-assessment exercise on valeological education as well as among physical education teachers to determine their attitude toward teaching students the basics of health and healthy lifestyles, as well as establishing best practices and ways of such teaching. Generally 111 students of LSUPE and 20 physical education teachers in Lviv region participated in the survey.

Results of Research. The need to improve training for implementation of health technologies in school practice has been identified in a number of regulatory and legal acts of Ukraine on education and physical education in recent years. Review of the regulatory framework of Ukraine shows that the state created the pre-conditions for implementation of measures dedicated to preserve the health of children and youth, but, in spite of legislative regulations, the growth of the negative phenomena is observed that directly affect the deterioration of young people health. Almost in all documents it is stated that professional focus of modern physical education teachers should be on formation of healthy lifestyle habits and responsibility for their own health among students. The order of Ministry of Education and Science of Ukraine № 524 from 12.06.08 is about health promotion, development of health-educated person, improving educational and health-system rehabilitation work in the personality-oriented student education, their implementation in team practice, creating new programs, a technology for building health lessons, testing methods for relaxation, sports and health work, creating a database of innovative technologies on a positive motivation for healthy lifestyle, the introduction of training seminars for teachers from different directions. Researches of Sinhayevskyy, S., Vlasjuk, D. (2002) etc. emphasize the fact that quite a contradictory situation has evolved in Ukrainian schools today, which suggests a change of priorities in the development of students physical education. The problem is that in spite of the scientific and theoretical achievements, practical experience and significant number of trained physical education teachers positive results in the context of "physical education – student health" are missing.

According to O. Mykytyuk (2009) the main causes of this situation are: (1) the lack of generally accepted understanding of school health in PE teachers competence as a complex phenomenon that has great potential for improving the quality of pupils health; (2) the lack of substantial methodological and technological aspects of the health competence of school teacher of physical education; (3) the problem with the development of healthy lifestyle habits in the school environment.

Solution to the problem, according to several researchers (Vorontsova T., Ponomarenko V., 2008), can be in revitalization of professional and pedagogical activity of physical education teachers with emphasis on the new paradigm and psychologically sensible educational technology where life skills methods take special place.

The expediency of bringing physical education teachers on health-orientated discipline in the first place can be explained by that physical culture which in its essence is a powerful mean of forming, maintaining and strengthening the child's health. The main purpose of physical education teacher is objectively necessary for each student development of every student required level of physical education (including healthy lifestyles), prevention of diseases, injuries, skills and personal hygiene and physical training. Additionally the physical education health promotion, proper physical development of schoolchildren and formation of their positive evaluation of healthy ways of life are defined as the main tasks.

Besides, J. Timoshenko (2007) emphasizes the need to fill the mandatory content component of higher physical education with knowledge of social and philosophy sciences and associated practical skills and abilities. Some specialists also note that the important point in training of teachers of physical education is their maximum versatility. Training of new types of literacy (wider - culture) should ensure a high professional mobility, so it is possible to quickly respond to pressing social needs. The implementation of health education is due on the one hand, by the essential problem in

Ukraine individual and public health, the other - necessity of training to perception principles of a healthy lifestyle (Romanova N., 2007).

Analysis of the literature showed the need to improved training of PE teachers for health education. To that end, we questioned among future and current PE teachers. The survey showed that all PE teachers have expressed willingness to join the teaching of disciplines with valeological orientation, explaining it by the direct relation of physical education and health of the child and emphasizing the need of special professional training for teachers. Feasibility of PE teachers' involvement in health education raises no doubt unlike the question of their skilled preparation for implementation of this education. With this aim we tried to determine their level of competence in the issue of healthy life of children and youth. Students (future physical education teachers) were asked to make self-assessment (in percent) of competence in health education:

10__20__30__40__50__60__70__80__90__100 %

Analysis of this question has shown that the level of self-assessment of competence in health education is relatively high (70-80%), but level of their real knowledge is much lower. That is evident from the results of the survey module. The topics suggested that cause the need in additional training or deepening of knowledge are the following:

- A) The life and health;
- B) Safety of daily life;
- C) Physical development of children;
- D) Prevention of dangerous diseases;
- E) Psychological well-being of children;
- F) Your answer.

The greatest need of deepening has the theme of physical and psychological development of children.

In further research we plan to explore the possibility of mastering methodology of life skills by teachers of physical education that in turn will allow them to increase their own competence in implementing health education to pupils.

Conclusions:

- as a result of analysis the regulatory and legal acts as well as other literary sources, we determined the existing contradiction between objective needs of society for specialists that can professionally implement recreation activities on one hand, and low basic paradigm of education as a significant component of training on the other;
- analysis of questionnaires showed the excessive levels of self-assessment of competence in health education and the need to deepen knowledge in the sphere of physical and mental development of children;
- an essential element of high quality health education is recognized to be essential in school training based on life skills, which in turn is a synthesis of the most successful teaching experience and achievements of psychological science. Mastering the methods of life skills by teachers of physical education will enable them to increase their own competence in the implementation of professional and pedagogical activities and contribute to the quality of teaching health-related subjects.

List of references

1. *Бабич В. І.* Стан професійної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання до формування культури здоров'я школярів / В. І. Бабич // Проблеми освіти : наук.-метод. зб. – К., 2006. – Вип. 48. – С. 213 – 217.
2. *Вишневецький О.* Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. / Вишневецький О. – 3-тє вид., доопрац. і допов. – К. : Знання, 2008. – 566 с. – ISBN 978-966-346-408-4.
3. *Власюк Г.* Учнівецьке самоврядування у формуванні здорового способу життя засобами фізичної культури / Г. Власюк // Фізичне виховання в школі. – 2002. – № 2. – С. 38.
4. *Микитюк О. М.* Формування здоров'язберігаючої компетентності учителів в умовах навчально-виховного процесу [Електронний ресурс] / О. М. Микитюк – Режим доступу: http://www.sportscience.org.ua/index.php/Arhiv.html?file=tl_files/Arhiv2009/0903/09momsep.p

5. *Омельяненко В.* До проблеми підготовки фахівців оздоровчого профілю / В. Омельяненко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Х., 2007. – № 5. – С. 77 - 80.
6. *Чернишова Є. Р.* Підготовка вчителя до формування в учнів основ знань про здоров'я та безпеку життєдіяльності людини : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Є. Р. Чернишова. – К., 2004. – 222 с.
7. *Шиян О.* Особливості впровадження навчання з основ здоров'я у школах України / Олена Шиян, Євгенія Сливка // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. – 2009. – Вип. 13, т. 2. – С. 202 – 206.
8. *Яременко О. О.* Фізична культура як невідмінна складова формування здорового способу життя молоді / О. О. Яременко [та ін.]. – К., 2005. – С. 46-63. – ISBN 9668435214.
9. Health Targets in Europe: learning from experience / Matthias Wismar, Martin McKee, Kelly Ernst [et al.] // World Health Organization. – Observatory Studies Series No 13: – 2008. – P. 165.
10. The world health report 2008 : primary health care now more than ever. World Health Organization. – Geneva, Switzerland. – 125 p.

References

1. *Babych V. I.* Stan profesiynoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv fizychnoho vykhovannya do formuvannya kul'tury zdorov'ya shkoliariv [The professional preparing condition of physical education future teachers to schoolchildren health culture formation] // Problemy osvity : nauk.-metod. zb. – K., 2006. – Vyp. 48. – S. 213 – 217. (Ukr.)
2. *Vyshnevs'kyy O.* Teoretychni osnovy suchasnoyi ukrayins'koyi pedahohiky [The theoretical basis of modern Ukrainian of pedagogics] : navch. posib. – 3-tye vyd., dooprats. i dopov. – K. : Znannya, 2008. – 566 s. – ISBN 978-966-346-408-4. (Ukr.)
3. *Vlasyuk H.* Uchniv's'ke samovryaduvannya u formuvanni zdorovoho sposobu zhyttya zasobamy fizychnoyi kul'tury [The student's self in forming of healthy lifestyles means of physical culture] // Fizychno vykhovannya v shkoli. – 2002. – № 2. – S. 38. (Ukr.)
4. *Mykytyuk O. M.* Formuvannya zdorov'yazberihayuchoyi kompetentnosti uchyteliv v umovakh navchal'no-vykhovnoho protsesu [he formation of health-competence of teachers in teaching and educational process] [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.sportscience.org.ua/index.php/Arhiv.html?file=tl_files/Arhiv2009/0903/09momsep.p (Ukr.)
5. *Omel'yanenko V.* Do problemy pidhotovky fakhivtsiv ozdorovchoho profilyu [The problem of preparation specialists for improving health profile] // Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu. – Kh., 2007. – № 5. – S. 77 - 80. (Ukr.)
6. *Chernyshova Ye. R.* Pidhotovka vchytelya do formuvannya v uchniv osnov znan' pro zdorov'ya ta bezpeku zhyttyediyal'nosti lyudyny [The preparation of teachers to the formation among school students basic knowledge about the health and vital functions of human] : dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Ye. R. Chernyshova. – K., 2004. – 222 s. (Ukr.)
7. *Shyyan O., Slyvka Ye.* Osoblyvosti vprovadzhennya navchannya z osnov zdorov'ya u shkolakh Ukrayiny [Features of introduction teaching on the basics of health in schools Ukraine] // Moloda sportyvna nauka Ukrayiny : zb. nauk. prats' z haluzi fizychnoyi kul'tury ta sportu. – 2009. – Vyp. 13, t. 2. – S. 202 – 206. (Ukr.)
8. *Yaremenko O. O.* [ta in.] Fizychna kul'tura yak neodminna skladova formuvannya zdorovoho sposobu zhyttya molodi [Physical culture as an indispensable component formation of healthy lifestyle youth] – K., 2005. – S. 46-63. – ISBN 9668435214. (Ukr.)
9. Health Targets in Europe: learning from experience / Matthias Wismar, Martin McKee, Kelly Ernst [et al.] // World Health Organization. – Observatory Studies Series No 13: – 2008. – P. 165.
10. The world health report 2008 : primary health care now more than ever. World Health Organization. – Geneva, Switzerland. – 125 p.

**ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ
УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ
ДЛЯ ПРОМОЦИИ ЗДОРОВЬЯ В ШКОЛЕ**

Елена ШИЯН, Евгения СЛЫВКА

*Львовский государственный университет
физической культуры*

Аннотация. Проблема совершенствования профессионального развития учителей физической культуры относительно продвижения здоровья школьников подтверждена рядом нормативно-правовых актов Украины.

Целью исследования было осуществить теоретико-методический анализ основ профессионального развития учителей физической культуры для продвижения здоровья и здорового образа жизни ЗОЖ. Исследование проводилось на основе анализа литературных источников, а также проведения опроса и анкетирования среди действующих учителей физической культуры (20 человек) и студентов Львовского университета физической культуры как будущих учителей (111 человек).

В результате исследования нами были установлены противоречия между объективными потребностями общества в специалистах, способных профессионально заниматься продвижением здоровья, и низким уровнем базового валеологического образования как значимого компонента профессиональной подготовки. Анализ данных анкетирования показал достаточно низкий уровень самооценки готовности к промоции здоровья для школьников.

Ключевые слова: промоция здоровья, физическая культура, профессиональное развитие, учителя, школьники.

**PROFESSIONAL DEVELOPMENT
OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS
FOR HEALTH PROMOTION IN SCHOOL**

Olena SHYYAN, Yevheniya SLYVKA

Lviv State University of Physical Education

Annotation. The problem of improving the professional development physical education teachers in the health promotion of the schoolchildren is certain by a number of regulatory and legal acts of Ukraine in sphere of education.

The aim of the study was to analyze the theoretical and methodological foundations of professional development for teachers of physical education as health promoters. The study was conducted by analyzing the literature, and conducting questioning among active teachers of physical culture (20 pers.) and students of Lviv State University of Physical Education as future teachers (111 pers.).

In our research we have established the contradiction between the objective needs of society in specialists that can professionally engage in health promotion and low valeological basic education as a significant component of training. Analysis of the questioning showed relatively low levels of self-commitment to health promotion for school children.

Key words: health promotion, physical education, teachers, students.

• **ЗНАКОВІ ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ**

• **OUTSTANDING PERSONALITIES OF UKRAINIAN SPORTS**

**ВАДИМ АНДРІЄВСЬКИЙ –
ВИДАТНА ПОСТАТЬ
УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ**

**Василь БУСОЛ,
Олена ДЬОМІНА,
Вероніка БУСОЛ**

*Львівський державний університет
фізичної культури*

26 грудня 2012 року спортивна громадськість відзначатиме 100-річчя від дня народження професора, заслуженого тренера СРСР, багаторазового чемпіона Радянського Союзу, одного із фундаторів української школи фехтування, з яким пов'язані перші кроки та найбільш вагомі досягнення фехтувальників України на міжнародних змаганнях у радянський період. Ім'я Вадима Олексійовича Андрієвського широко відоме не лише в нашій країні, але й за її межами. Ще у довоєнний період разом зі своїми соратниками, відомими тренерами майбутніх чемпіонів світу і Олімпійських ігор П. Заковоротом, В. Сергєєвим, К. Сиротенком, формував і зміцнював авторитет вітчизняного фехтування. Його талант спортивного педагога та науковця знайшов втілення у підготовці численних спортсменів та тренерів світового рівня, науково-методичних розробках, навчальних посібниках та підручниках з фехтування.

Народився в м. Бресті-Литовському в сім'ї гірничого інженера. Після закінчення 7-річної школи в м. Харкові вступив до машинобудівного технікуму. З раннього дитинства захоплювався творами Д. Лондона, О. Купріна, Г. Сенкевича про людей сильних і мужніх, здатних на лицарські вчинки, готових до самопожертви. Зрозумів, що, тільки займаючись спортом, можна сформувати в собі якості, якими володіли його улюблені літературні герої. Із захопленням грав у футбол у дворовій команді, а згодом виступав за другий склад харківського «Спартака». Самостійно навчився плавати, залюбки займався багатьма видами спорту (волейбол, хокей з м'ячем, гімнастика, веслування, легка атлетика, бокс, теніс).

Навчаючись у машинобудівному технікумі, закінчив вечірні курси інструкторів фізичної культури і вирішив присвятити цій професії своє життя, незважаючи на заперечення батьків, які хотіли бачити його інженером. 1932 року вступив до Центрального інституту фізичної культури (м. Москва) на спеціалізацію «Лижний спорт та легка атлетика». Уже в процесі навчання, після проходження загального курсу з фехтування, захопився цим видом спорту, з яким поєднав усе своє життя.

Роки навчання в Москві дозволили студентові Андрієвському оволодіти практичними навичками 12-ти видів спорту, а також отримати ґрунтовну теоретичну підготовку з дисциплін психолого-педагогічного та медико-біологічного циклів. Про це свідчать у більшості відмінні

оцінки в дипломі та запис «Андрієвському В.О. присвоєно звання спеціаліста вищої кваліфікації і представлено право викладання фізичної культури у всіх навчальних закладах».

Після закінчення 1936 року інституту був скерований на роботу до Харківського інституту фізичної культури. Упродовж 4-х років здійснював науково-педагогічну діяльність на посадах викладача, доцента, завідувача кафедри володіння холодною зброєю. Викладав легку атлетику, лижний спорт і фехтування. Поступово фехтуванню й рукопашному бою в інституті приділялося дедалі більше уваги, було введено спеціалізацію «Фехтування і рукопашний бій» і навіть державний іспит. У цей період відбувається становлення В.Андрієвського як спортсмена і тренера високої кваліфікації. Він працює разом зі славетним українським фехтувальником, у минулому викладачем петербурзької Головної військової фехтувально-гімнастичної школи Петром Заковоротом, бере у нього уроки фехтування. Стає знаним спортсменом-фехтувальником в Україні і СРСР – чемпіоном України 1938 року у фехтуванні на рапірах, бронзовим призером чемпіонату Союзу 1940 року у фехтуванні на шаблях. 1939 року одному з перших у країні надано звання майстра спорту СРСР. Під його керівництвом розпочали свою спортивну кар'єру майбутні багаторазові чемпіони СРСР Іван Манаєнко і Віра Булочко.

1940 року, під час війни з Фінляндією, Вадима Олексійовича разом з великою групою викладачів забрали до війська – командував взводом і як фахівець проводив заняття з рукопашного бою з командирським складом полка. Після закінчення фінської війни працював викладачем військового факультету Центрального інституту фізичної культури, де викладав рукопашний бій, фехтування і бойові дії на лижах.

У грудні 1941-го після неодноразово поданих рапортів був скерований до діючої 11-ї армії Північно-Західного фронту як командир окремого лижного батальйону. Основним завданням батальйону було проведення нічних рейдів на території, зайняті фашистами, для розвідки, захоплення полонених, проведення диверсій у тилу ворога. Було проведено низку успішних операцій, хоча були і поразки з пораненнями і втратами. В одному з боїв під Старою-Русою отримав тяжке поранення і непритомним був транспортований до медсанбату, а згодом – до евагоспітально у м. Свердловську, де лікувався понад 5 місяців. Перебуваючи в госпіталі, намагався якнайшвидше відновити поранені руку й ногу. З втратою ока довелося змиритися. Не бажаючи жити пасивно, організував серед поранених самодіяльний український хор, на виступи якого вечорами приходило багато поранених і працівників госпітально. Брав участь у самодіяльному драматичному гуртку, який виступав в інших госпітальях Свердловська.

Втрата правого ока та інвалідність не дозволили повернутися в діючу армію. Після повернення в Москву працював у відділі фізичної і спеціальної підготовки Наркомату Оборони СРСР. До закінчення війни надавав допомогу в організації початкового військового навчання в різних військових округах країни, проводив показові заняття з рукопашного бою в навчальних закладах, на всесоюзних курсах завідувачів військово-фізкультурних відділів комсомольських організацій, друкував у газетах статті методичного характеру щодо організації занять з рукопашного бою, бойових дій на лижах.

За бойові заслуги був нагороджений орденом «Боевого Красного знамени», медалями «За оборону Москви», «За победу над Германией».

Після закінчення війни перевівся на роботу до Центрального інституту фізкультури начальником кафедри рукопашного бою і фехтування. Викладацьку роботу поєднував з удосконаленням спортивної майстерності. Проявив неабияку силу волі і характер, щоб відновитися після отримання важких поранень, повернути втрачені навички фехтування. І це йому вдалося. У листопаді 1945 року на чемпіонаті СРСР у м. Львові здобув бронзову медаль у фехтуванні на шаблях. Львів глибоко вразив опаленого війною фронтовика, і після демобілізації, у липні 1946 року, Вадим Олексійович попросився на роботу в нещодавно відкритий Львівський державний інститут фізичної культури. З 8 серпня 1946 року і до кінця життя працював у ЛДІФК. Саме тут були здобуті вершини спортивної майстерності, наукової та спортивно-педагогічної діяльності. З перших днів очолив кафедру рукопашного бою і фехтування, одночасно був деканом, проводив перший набір студентів до інституту, брав активну ачасть у становленні єдиного на Західній Україні спеціалізованого вищого навчального закладу.

Нелегко минають перші роки становлення інституту, кафедри, колективу викладачів та студентів. До інституту прийшла молодь переважно вже не студентського віку, що знесла труднощі і лихоліття війни й перших повоєнних років. Однак жага до знань, бажання самореалізації в спорті і через спорт долали всі негаразди побутового та матеріального характеру. Перші студенти, а згодом випускники інституту, творили нову історію спорту, історію повоєнного періоду, який започаткував формування науково-методичних основ підготовки спортсменів високої кваліфікації.

Як завідувач кафедри та декан, Вадим Олексійович наполегливо працював над удосконаленням своєї спортивної майстерності, згуртував навколо себе колектив спортсменів-фехтувальників та перших викладачів кафедри. Львів'яни гучно заявили про себе на всесоюзній спортивній арені. Чемпіоном СРСР 1947 року у фехтуванні на рапірах стає фронтовий побратим і викладач кафедри Іван Комаров. Вадим Андрієвський здобуває бронзову медаль у фехтуванні на шаблях, а очолювана ним команда – титул чемпіонів. 1948 року здійснилася його заповітна мрія як спортсмена – перша сходінка на п'єдесталі пошани, золота медаль і звання найсильнішого шабліста СРСР як в особистих, так і в командних змаганнях.

Багато зусиль спрямовував на пошук і підготовку обдарованої молоді. 1949 року організував при кафедрі роботу юнацької групи з фехтування. Саме в цій групі під його керівництвом навчалися відомі в майбутньому майстри фехтування: Євген Череповський, Юрій Перженцев, Клавдій Ядловський, Євген Рюмін, Едуард Сладков, Вержинія Іцкевич та інші. 1950 року відбувся перший випуск фахівців фехтування, серед яких відомі спортсмени, у майбутньому заслужені тренери союзних республік та СРСР: Марія Худоярова-Андрієвська, Володимир Келлер, Геннадій Ісаков, Євген Воїнов, Володимир Орлов.

На початку 50-х років завершилась ізоляція радянських спортсменів від міжнародного спортивного руху, розпочалася підготовка до XV Олімпійських ігор. У середовищі тренерів провадилася дискусія щодо шляхів розвитку фехтування. Тренери-«новатори», які недооцінювали роль технічної підготовки, пропагували модернізацію класичної техніки фехтування, формували думку про досконалість радянської школи фехтування і критикували тренерів-«класиків», серед яких був і В. Андрієвський, за надмірну увагу до оволодіння технікою різноманітних бойових дій. У листопаді 1951 року в Москві та травні 1952 року в Будапешті відбулися спільні тренування та товариські зустрічі радянських і угорських фехтувальників. Вадим Андрієвський був серед тренерів, які готували наших спортсменів і ретельно вивчали роботу угорських колег. Тренування та змагання з угорськими спортсменами виявили суттєві відмінності в підходах до побудови тенуального процесу, використання основних засобів і методів підготовки фехтувальників. І ці відмінності були не на користь нашої системи підготовки. Нищівні поразки від угорських спортсменів у всіх видах зброї та провальний виступ на Олімпійських іграх у Хельсинкі, де жоден зі спортсменів не потрапив до фінальної частини змагань, показали безпідставність амбіцій щодо «передової радянської школи фехтування», яку тренери-«новатори» поспішили назвати найкращою у світі. Прийшов час переосмислення сутності фехтування як одноборства та усвідомлення того, що тільки на основі синтезу фізичної, технічної, тактичної і психологічної підготовки та врахування індивідуальних особливостей спортсменів можна досягти вершин майстерності й розраховувати на успіх на фехтувальних доріжках.

Багатий практичний досвід і теоретичні напрацювання дозволили В. Андрієвському підготувати та успішно захистити 1954 року кандидатську дисертацію на тему «Методика навчання та шляхи удосконалення спортивної майстерності фехтувальників».

Дисертація поклала початок науково-методичному обґрунтуванню сучасної системи підготовки фехтувальників. Основні положення роботи були використані при написанні перших підручників та навчальних програм з фехтування для студентів спеціалізованих вищих навчальних закладів і спортивних шкіл, навчальних посібників для тренерів.

Активна тренерська та науково-педагогічна робота дала свої результати – з вихованців юнацької групи та студентів Львівського державного інституту фізичної культури виросла велика плеяда фехтувальників високої кваліфікації, членів збірних команд України та СРСР. На перших Спартакіадах України (1956, 1960) фехтувальники Львівщини впевнено перемогли в зага-

льнокомандному заліку. Збірна команда України на 80% складалася з вихованців львівського фехтування, більшість з яких – учні В. Андрієвського, а його самого призначають старшим тренером збірної команди України. Ці обов'язки він виконував упродовж 20 років.

На Олімпіаді 1956 року в Мельбурні бронзову медаль у командних змаганнях шаблестів завоював Євген Череповський. Це була перша в історії українського фехтування олімпійська медаль і перший, але не останній великий успіх на міжнародній спортивній арені тренера В. Андрієвського. Його визнали одним із кращих тренерів країни і 1957 року першому з українських фахівців спорту надали високе звання «Заслужений тренер СРСР». 1962 року вихованець створеної В. Андрієвським юнацької групи, випускник ЛДДФК Євген Рюмін перший з українських фехтувальників став чемпіоном світу у складі команди рапіристів.

1968 року зійшла зірка найталановитішого учня Вадима Олексійовича – Василя Станковича, який був неодноразовим чемпіоном Радянського Союзу, дворазовим срібним призером Олімпійських ігор (1968, 1972 рр.), п'ятиразовим чемпіоном світу в особистих і командних змаганнях.

1967 року Вадима Олексійовича призначають ректором ЛДДФК, однак він не полишає тренерської діяльності, знаходить час для роботи у фехтувальному залі. На посаді ректора інституту (1967–1974 рр.) багато уваги приділяв підвищенню науково-педагогічного рівня професорсько-викладацького складу, добився збільшення кількості місць для викладачів інституту в цільовій аспірантурі. Багато викладачів за цей час стали кандидатами та докторами наук, доцентами та професорами. Кафедра фехтування стала методичним центром, де щорічно проводилися Всесоюзні курси підвищення кваліфікації тренерських кадрів. Під керівництвом професора В.С. Келлера функціонувала комплексна наукова група (КНГ) з науково-методичного забезпечення підготовки збірної команди СРСР з фехтування. Сам Вадим Олексійович долучався до роботи зі збірною командою СРСР, виїжджав на міжнародні змагання як тренер.

1974 року залишає посаду ректора й повертається працювати на кафедру як доцент, а з 1980 року обіймає посаду професора. Як і раніше, продовжує активну тренерську діяльність. Натхненно працював у Федерації фехтування України і СРСР, очолював Федерацію фехтування Львівської області. Надавав консультативну допомогу викладачам кафедри (М. Савчину, В. Бусолу, О. Лисих, В. Остьянову, Б. Турецькому) у підготовці та захисті дисертаційних робіт.

За заслуги з розвитку фізичної культури і спорту та підготовку спортсменів високої кваліфікації був нагороджений високими державними відзнаками: орденами «Знак Почета», «Трудового Червоного Знамени», медаллю «За трудове отличие», грамотою Президії Верховної Ради УРСР. Багаторазово обирався депутатом районної і міської рад.

Раптова зупинка серця після ранкової прогулянки в парку 12 січня 1994 року обірвала життя видатного тренера, ученого, спортсмена. На згадку про Вадима Олексійовича з 1994 року в м. Львові проводиться традиційний Всеукраїнський турнір з фехтування пам'яті В.О. Андрієвського. На базі кафедри фехтування ЛДУФК щорічно відбуваються семінари провідних тренерів і суддів України з фехтування, на яких підбиваються підсумки роботи за рік та обговорюються актуальні проблеми подальшого розвитку вітчизняного фехтування. Як данина пам'яті великому тренерові і спортсмену – високі досягнення нинішнього покоління студентів: Яна Шемякіна – чемпіон Ігор Олімпіади 2012 року; Анфіса Почкалова, Ростислав Герцик, Клод Юнес – призери європейських та світових чемпіонатів з фехтування.

Вимоги до оформлення наукової статті періодичного наукового журналу

"ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ, ЗДОРОВ'Я І СПОРТ"

(мови видання – українська, російська, польська, англійська)

1. Обсяг статті – від 10 сторінок, включно з літературою, таблицями, рисунками й анотаціями.

2. **Порядок оформлення першої сторінки статті:** великими літерами друкується заголовок; нижче – ім'я та прізвище автора (авторів); нижче – місце праці (навчання) автора (авторів); нижче – анотація (600-800 знаків) та ключові слова (до десяти) **українською мовою; анотація повинна містити інформацію про наукову проблему, мету, організацію та основні результати дослідження.**

3. **Структура статті:** постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття; формулювання мети дослідження (постановка завдань); методи та організація дослідження; виклад основного матеріалу з аналізом отриманих наукових результатів; висновки і перспективи подальших пошуків у цьому напрямку, списки літератури (мовою оригіналу та латинськими літерами).

4. Після списку літератури – назва статті; ім'я та прізвище автора (авторів); місце праці (навчання) автора (авторів); **анотації (600-800 знаків кожна) та ключові слова (до десяти) – спочатку російською (чи польською), потім англійською мовами.**

Технічні вимоги щодо оформлення матеріалів:

- 1) статті подаються в електронному варіанті та у друкованому вигляді;
- 2) формат **A 4**; поля: ліве – **2,5**, верхнє, нижнє, праве – **2 см**;
- 3) шрифт – гарнітура **Times New Roman**, кегль – **14 пт**;
- 4) відступ на абзац **1 см**, міжрядковий інтервал – **1,5**;
- 5) між словами **1 пробіл**;
- 6) ілюстративний матеріал (**тільки чорно-білий!**) подається у форматі **JPG** або **TIF**;
- 7) таблиці й ілюстрації **обов'язково** повинні супроводжуватися підписами та посиланнями на них у тексті статті.

! Автори відповідають за точність викладених фактів, цитат, статистичних даних, географічних назв, власних імен.

! Подані статті мають бути оригінальними, ніде не друкowanими, не поданими до публікації в інші видання.

У випадку недотримання авторами цих вимог Редколегія зберігає за собою право відхилити подані статті або вносити в них корективи.

Статті слід надсилати з авторською довідкою на e-mail: redaktor@ldufk.edu.ua і поштою:
ЛДУФК, вул. Костюшка, 11, м. Львів, Україна, 79000.

АВТОРСЬКА ДОВІДКА

Назва статті _____
 Прізвище, ім'я, по батькові автора (-ів) (вказати повністю) _____
 Місце праці _____
 Посада _____
 Учений ступінь, звання _____
 Повна поштова адреса, індекс _____
 Телефон(вказати код країни, код міста) _____
 E-mail _____

РЕКОМЕНДАЦІЯ

статті П.І.П Б. _____
 до друку від організації, де виконана наукова робота.

Керівник організації _____ П.І.П Б.

(підпис)

Завірено печаткою закладу.

Інформація міститься також на сайті: <http://www.ldufk.edu.ua/index.php/vimogi-do-materialiv.html>

Articles demands of scientific magazine

"PHYSICAL ACTIVITY, HEALTH AND SPORT"

(edition language – Ukrainian, Russian, Polish, English)

1. Amount – **not less than ten pages**, including the list of literature, tables, drawings and annotations.
2. **Cover page demands:** the title in capital letters; below – name and surname of the author (authors); below place of work (study) of the author (authors); below - annotation (600-800 symbols) and key words (up to 10) **in Ukrainian; annotation must contain information about scientific problem, purpose, organization and key findings.**
3. Article structure: problem presentation and its relation to the important scientific and practical tasks; analysis of recent investigations and publications initiating the problem solution; distinguishing the previously unsolved problems highlighted in the article; formulating the goal of investigation (tasks setting); methods and organization of the investigation presentation of the basic material with analysis of the obtained investigation results; conclusions and further research perspectives; reference list. (in the original and in English).
4. Below the reference list – title of the article; name and surname of the author (authors); place of work (study) of the author (authors); **annotation (600-800 symbols each) and key words (up to 10) – first in Russian or Polish, then – in English.**

Technical demands:

- 1) the article should be submitted in electronic form and in printed form;
- 2) format – **A 4**; margins: left – **2.5**, upper, lower, right – **2 cm**;
- 3) type – **Times New Roman 14**;
- 4) indentation – **1 cm**, lines – **1.5 spaced**;
- 5) words – **1 spaced**;
- 6) illustrations – prepared in **JPG or TIF** format (**only bleak and white**)
- 7) every table, drawing and illustrations **must be** with the place appointment in the text of the article.

! The authors are responsible for accuracy of the fixed facts, quotations, statistic data, geographical names and proper names presented in the article.

! Submitted articles should be original, neither published nor submitted for publication in other editions.

In case authors do not observe these demands,
the editorial board preserves the right to decline or make corrections in the submitted articles

The articles with information about the author should be sent at e-mail: redaktor@ldufk.edu.ua and by post:
L'viv State University of Physical Culture, 11 Kostyushka st., L'viv, 79000, Ukraine

**INFORMATION
ABOUT THE AUTHOR**

Title of the article _____
 Name and surname of the author (authors) _____
 Place of work, study _____
 Position _____
 Title _____
 Mail address, index _____
 Telephone (with country and city code) _____
 E-mail _____

RECOMMENDATION

Of the article (whose – name and surname) _____
 To be published from the organization, where the scientific study has been fulfilled.

The Head of the Organization _____ (name and surname)
 (signature)

Certified with the institution stamp

Наукове видання

PHYSICAL ACTIVITY, HEALTH AND SPORT | **ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ,
ЗДОРОВ'Я І СПОРТ**

SCIENTIFIC JOURNAL | *НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ*

Issued 4 times per year | Виходить чотири рази на рік

Founded in July 2010 | *Заснований у липні 2010 р*

№ 3 (9)

2012

Редактори: *Ольга РОМАНЧУК, Ольга МАТВІЯС,
Оксана БОРИС, Єлизавета ЛУПИНІС*

Комп'ютерна графіка та верстання: *Станіслав КУСТОВ*

Підписано до друку 5.10.2012.

Формат 60x84/8.

Ум. друк. арк. 8,6. Обл. вид. арк. 7,1.

Наклад 150 прим.

Папір офсет. Гарнітура Тип Таймс. Друк різнограф.

Львівський державний університет фізичної культури

Редакційно-видавничий відділ
79000, м. Львів, вул. Костюшка, 11
тел. +38 (032) 261-59-90
<http://www.ldufk.edu.ua/>
e-mail: redaktor@ldufk.edu.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
та книгорозповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 3354 від 24.12.2008 р.

Друк

ФОП Омельченко В. Г.

79011, м. Львів, вул. Ярославенка, 12-1
тел. +38 (032) 270-65-92

Свідоцтво про державну реєстрацію
Серія BO2 № 649034 видане 11.01.2008 р.